

HRVATSKI VOJNIK

Broj 54. Godina II. 7. listopada 2005.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SEK 430,00•DKK 17,00•NOK 17,00•CYP 1,30

13. hrvatsko vojno-redarstveno hodočašće
u Mariju Bistricu

S vjerom u srcu
imamo šansu

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

Načelnik Glavnog stožera OSRH u posjetu Republici Bugarskoj

Suradnja kao primjer regiji

Svečani doček načelniku Glavnog stožera generalu zbora Josipu Luciću i njegovo pratnji načelnik Glavnog stožera bugarske vojske general zbora Nikola Kolev priredio je pored glavne sofijске crkve Aleksandra Nevskog, a ispred Spomenika neznanom vojniku. U hrvatskom izaslanstvu, osim generala Lucića bili su: brigadni generali Zvonko Peternel i Josip Zvirotić, brigadiri Vjeran Rožić, Vlado Šindler, bojnik Dražen Jožef te satnica Vesna Ivezović. Nakon sastanka dvojice načelnika uslijedile su službene izjave, kojom prigodom je potvrđen prijateljski odnos Bugarske i Hrvatske, kao i buduća suradnja dviju vojski. General Kolev rekao je kako je svoje hrvatske goste upoznao s tijekom reformi bugarske vojske te o planovima za sljedećih deset godina. Izrazio je nadu kako će bugarske pripreme za ulazak u NATO, kao i iskustva koja imaju kao članica NATO-a Hrvatskoj pomoći u pripremama za ulazak u Sjevernoatlantski Savez. "Spremni smo podijeliti cijelo svoje iskustvo

kako bismo pomogli u reformiranju oružanih snaga Republike Hrvatske, a i mi smo otvoreni za prihvatanje hrvatskih iskustava jer svaka vojska ima svoja jedinstvena iskustva", izjavio je general Kolev, uz napomenu kako bugarsko-hrvatska vojna suradnja još ima neiskorištenih mogućnosti, kako u zajedničkoj obuci i pripremi, tako i u kadrovskoj politici.

General Lucić zahvalio je svojem bugarskom kolegi na toplome prijemu i prijateljskoj suradnji, koja je, kako je rekao, primjer zemljama u regiji. Uz napomenu kako je hrvatski cilj dostizanje standarda NATO-a, bez obzira na termin našeg ulaska u sam Savez, general Lucić pohvalio je Bugarsku, koja je većinu tih ciljeva već ostvarila, dok Hrvatska, kako kaže, ulaže napore da bi to što prije učinila. "Dobrim savjetima i kvalitetnim rješenjima zemlje poput Bugarske mogu nam skratiti taj put, smanjiti količinu pogrešaka i ukupne troškove na tome putu", rekao je na kraju general Lucić, uz zahvalu bugarskim domaćinima, koji su sa svo-

jim oružanim snagama prošli sličan put koji sad prolazi Hrvatska vojska.

Bugarsku vojsku, naime, također očekuje veliki proces modernizacije, i kopnenih, i pomorskih, ali i zračnih snaga. Poput Hrvatske, i Bugarska sudjeluje u misiji ISAF u Afganistanu, no oni svoje vojниke imaju i u Iraku. Poput svih zemalja u tranziciji, osnovni je problem kronični nedostatak novčanih sredstava, iako se iz državnog proračuna izdvaja 1,7% za potrebe bugarske vojske.

U nastavku službenog posjeta načelnika Glavnog stožera OSRH bugarski su domaćini priredili pravu malu turneu. Drugog dana posjeta hrvatsko je izaslanstvo vidjelo pokaznu vježbu 68. brigade specijalnih snaga na poligonu "Crnča" kraj Plovdiva te je obišlo 3. bazu bugarskog ratnog zrakoplovstva "Graf Ignatievo". Posljednjeg dana hrvatske je časnike put odveo na obale Crnog mora, gdje su u luci Varna posjetili Zapovjedništvo ratne mornarice. Posjet je i s bugarske i s hrvatske strane ocijenjen vrlo uspješnim. ■

Kao zemlja koja je
već godinu i pol
članica NATO
saveza, Bugarska
je Hrvatskoj, koja
se priprema na
punopravno
članstvo, spremna
pomoći, no voljna
je upiti i hrvatska
iskustva iz
preustroja
oružanih snaga...

Dražen MIOČIĆ,
Snimio Mario SLADIĆ

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@mohr.hr), Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinar: Leida Parlov

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

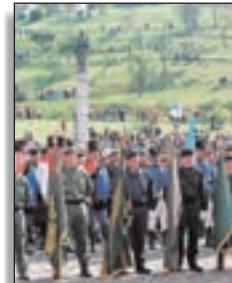
U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH
**brigadir Ondrej Kurta,
vojni izaslanik
Slovačke Republike**

Hrvatska i Slovačka sada su sve više zainteresirane za suradnju, osobito u misijama UN-a. Počelo je to još 2003. u Istočnom Timoru, surađujemo u UN-ovoј misiji na Cipru, tako će ubrzo biti i na Golanskoj visoravni...

Strana 4

13. hrvatsko vojno-redarstveno hodočašće u Mariju Bistrigu

"I danas želimo zahvaliti Majci Božjoj za slobodu koju imamo i koju smo dobili i po njezinom zagovoru. Ona nas je pozivala da na mržnju odgovaramo ljubavlju, uvijek promičući mir, toleranciju i povjerenje. Svojom vjerom i duhovnim vrijednostima pozvani smo graditi svijet koji nas okružuje, ne zaboravljajući uvijek voditi računa o čovjeku", istaknuo je ministar Rončević zahvalivši našoj nebeskoj Majci, našoj nadi i tješiteljici, na svemu što je učinila za spas našeg naroda

Strana 12

**Hrvatski predstavnik na Međunarodnoj
vojnoj likovnoj radionici**

Hrvatski predstavnik bio je na neki način poseban. Kao prvo, svi sudionici radionice u Mađarskoj, osim njega, predstavili su se kao slikari i radili na slikama, a pukovnik Skender bio je jedini kipar. Takoder, svi oni su i akademski slikari, dok Skender umjetnost shvaća kao (doduše vrlo drag) hob...

Strana 14

Vojni izdaci europskih zemalja NATO-a

I "stare" članice NATO-a prošle su razdoblje dubokih promjena i ponekad bolnih tranzicija. Izdvajanja za obranu u "starim" članicama doživjela su velike promjene u zadnjih petnaestak godina

Strana 20

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

brigadir Ondrej Kurta

vojni izaslanik
Slovačke Republike

- Hrvatska i Slovačka sve su više zainteresirane za suradnju osobito u misijama UN-a
- kriterij za ulazak u NATO bili su vrlo strogi, no prilagodili smo ih slovačkim uvjetima
- danas u našim oružanim snagama imamo vrlo mlađi sastav, oko 50% ljudi pristupilo im je nakon 2001.
- ukidamo služenje vojnog roka i od nove godine prelazimo na potpunu profesionalizaciju

Domagoj VLAHOVIĆ
Snimio Davor KIRIN

Hrvatska i Slovačka sada su sve više zainteresirane za suradnju, osobito u misijama UN-a. Počelo je to još 2003. u Istočnom Timoru, kada su dvojica hrvatskih vojnih liječnika radili u slovačkoj bolnici. Nakon ukinuća te misije, surađujemo u UN-ovoj misiji na Cipru, u sklopu slovačkog kontingenta. Tamo su sada dvojica hrvatskih časnika. Tako će ubrzo biti i na Golskoj visoravni, tamo će sa Slovacima biti 30-ak Hrvata

Naše sličnosti vide se i u oružanim snagama

Prošli smo dug i težak put kako bismo dostigli situaciju koju imamo danas. Ne mogu reći da je to samo posljedica našeg ulaska u NATO. Puno toga učinilo se prije pristupa. Kriteriji su bili vrlo strogi, no, naravno da smo ih prilagodili slovačkim uvjetima. I pred nas dolaze novi zahtjevi i nove zadaće, i u sklopu NATO saveza i u sklopu naših vlastitih interesa

Između Hrvatske i Slovačke postoji velik broj sličnosti: geografskih, povijesnih, jezičnih, kulturnih... Zbog svega toga, te dvije zemlje od svojeg oživotvorenog sna o neovisnosti imaju izvrsne odnose, koji nisu tek diplomatski. I ti izvrsni odnosi odražavaju se i na vojnu suradnju. Samo ta suradnja već je bila dovoljan razlog da za intervju zamolimo vojnog izaslanika Slovačke Republike, brigadira Ondreja Kurta. No, tu je i činjenica da smo u razgovoru s njim (naravno, na hrvatskom, koji brigadir izvrsno govori), u ugodnom ambijentu slovačkog veleposlanstva, mogli obuhvatiti zaista širok krug tema... Inače, brigadir Kurta je iskusni vojnik, ali i diplomat. Prije više od dvadeset godina stupio je u oružane snage bivše Čehoslovačke, nakon proglašenja samostalnosti ostao je u vojsci Slovačke Republike i obavljao razne dužnosti u Ministarstvu obrane. U 90-im godinama bio je i zamjenik slovačkog vojnog izaslanika u Ujedinjenom Kraljevstvu.

Vrlo dobro govorite naš jezik. Kako ste to uspjeli za dvije godine koliko ste ovdje?

Hvala vam na ocjeni mog hrvatskog, ali mislim da nisam toliko dobar. Stvarno po-

kušavam govoriti što bolje, ipak, još uvek puno više razumijem što mi govore nego što sam govorim. Nešto prije nego što sam došao u Hrvatsku, uzeo sam poduku, prvenstveno kako bih shvatio razlike između hrvatskog i slovačkog, jer ti su jezici dosta slični, što može nekada biti i opasno (smijeh). Zbog sličnosti, nije ni trebalo toliko truda. Nisam lingvist, ali mislim da je nakon češkog hrvatski naj-sličniji slovačkom. Dakle, nakon dolaska u Hrvatsku, u srpnju 2003. godine, morao sam odmah početi raditi, dakle, komunicirati s ljudima. Ugodnije se osjećaš kad komuniciraš jezikom zemlje u kojoj se nalaziš, jezikom koji razumiju svi. Moja kći, koja pohađa međunarodni razred u jednoj osnovnoj školi u Zagrebu kao strana državljanka ne mora učiti hrvatski u obujmu u kojem moraju "domaći". No, nakon pola godine sama je odlučila učiti ga po normalnom programu. I moj sin, koji je malo stariji, izvrsno govori hrvatski. Ja nikad neću doseći njihovu razinu.

Kakvo je Vaše shvaćanje dužnosti vojnog izaslanika?

Mislim da je jako važna, ponajprije zbog stvaranja povjerenja među država-

ma, u smislu da ne bude nikakvih iznenađenja, da se surađuje, izmjenjuju informacije, provode zajedničke vježbe, surađuje u trećim zemljama, u međunarodnim misijama... Hrvatska i Slovačka sada su sve više zainteresirane za suradnju, osobito u misijama UN-a. Počelo je to još 2003. u Istočnom Timoru, kada su dvojica hrvatskih vojnih liječnika radili u slovačkoj bolnici. Nakon ukinuća te misije, surađujemo u UN-ovoj misiji na Cipru, u sklopu slovačkog kontingenta тамо су сада dvojica hrvatskih časnika. Tako će ubrzo biti i na Golanskoj visoravni, тамо ће са Slovacima biti 30-ak Hrvata. Ta suradnja je poželjna i na neki način jednostravnija zbog svih naših kulturnih i jezičnih sličnosti.

Prošli smo dug i težak put

Prijedimo na Vojno-diplomatski zbor u Hrvatskoj. Vidljivo je da on sada povećava obujam svojih aktivnosti. Kako Vi to komentirate?

Normalno je da VDZ sudjeluje u aktivnostima MORH-a i OSRH, no ne samo u njima nego i šire. Primjer je nedavno održani bal VDZ-a. Već je dogovoren i onaj za 2006. godinu. Imam iskustva i iz Londona, vojni izaslanici trebaju se što više družiti i informirati o događajima u zemlji u kojoj se nalaze, a to je najlakše u sklopu događanja koje organizira VDZ.

Slovačka je, kao i Hrvatska, preživjela raspad ili razdruživanje jedne vojske i stvaranje sasvim nove. Kako je to provedeno?

Kod nas je sve proteklo vrlo mirno. Objekti su se strane, i Slovačka i Češka, u sve-mu, ne samo u vojnim pitanjima, usuglasile i stvorile model prema kojem je obavljeno razdruživanje imovine. Načelo je bilo 2:1 u korist Češke, to načelo je primijenjeno i na vojsku. Bilo je ljudi koji nisu bili suglasni s takvom podjelom, ponajprije onih koji su izabrali životnog partnera iz druge države. Bilo je normalno da Slovaci služe vojsku u Češkoj i obrnuto. Neću komentirati je li takva podjela bila dobra ili ne, ali kad je već dogovorena, provedena je mirno i bez ikakvih incidenata. Bilo je i iznimaka. Na primjer, u zrakoplovstvu Slovačka je odustala od preuzimanja aviona MiG-23, ostali su Češkoj, a MiG-ovi 29

podijeljeni su pola - pola. Ništa se nije rješavalo u zadnji čas. Sve je potpuno riješeno.

Prošle godine Slovačka je pristupila NATO-u. Kako se to odrazilo na vaše oružane snage?

Prošli smo dug i težak put kako bismo dostigli situaciju koju imamo danas. Ne mogu reći da je to samo posljedica našeg ulaska u NATO. Puno toga učinilo se prije pristupa. Kada bih nas uspoređivao sa Češkom, Mađarskom i Poljskom rekao bih da je naš ulazak bio dosta teži, NATO je inzistirao na realizaciji reformi još prije ulaska, kod ovih država to nije bio slučaj. Neću reći da su ušle potpuno nepri-premljene, ali dosta su toga napravile nakon ulaska. Dakle, teško je reći da mi osjećamo neke velike promjene nakon ulaska. Kriteriji su bili vrlo strogi, no, naravno da smo ih prilagodili slovačkim uvjetima. Teško je provoditi preustroj jer i sam NATO je u preustroju zbog novih uvjeta i zadaća koje se pred njega postavljaju. I pred nas dolaze novi zahtjevi i nove zadaće, i u sklopu NATO saveza i u sklopu naših vlastitih interesa.

Ukidamo služenje vojnog roka

Što za karijeru jednog profesionalnog vojnika znači članstvo njegove zemlje u NATO-u?

Gledajte, hrvatske oružane snage uživaju visoko povjerenje u svojem narodu. Razumijem zbog čega, pokazali su da su sposobni obraniti svoju zemlju. Iako Slovačka vojska, na sreću, nema takvo iskustvo i nije morala sudjelovati u ratu, još prije ulaska u NATO bila je

Ukidamo služenje vojnog roka. No, to ne znači da je ono u potpunosti ukinuto. Ako bi došlo do nekog izvanrednog stanja, izlješenje bi se opet moglo početi primjenjivati. Misljam da je trajanje služenja vojnog roka od šest mjeseci premalo. Drugi razlog je što Slovačka kao članica NATO saveza ima svoje međunarodne obvezne. Teško je nekome tko služi vojni rok zapovjediti da ode u inozemstvo braniti naše interese. Za to je potrebno biti sposoban profesionalac, ne toliko

uvježban i naučan, koliko sa svješću da je to njezin posao

državna institucija u koju su građani imali najviše povjerenja. Mislim da je to dovoljno da shvatite kako su naši vojnici i časnici ponosni na to da grade nešto u što građani vjeruju. Za puno časnika bilo je teško, morali su uložiti mnogo truda da se Slovačka u tehničkom pogledu pripremi za ulazak u NATO. Mnogo njih nisu dočekali ulazak u NATO kao pripadnici naših oružanih snaga. To je i logično, u početku su na ulasku radili oni stariji. Danas u

to učini što prije. Zašto? Mislim da je trajanje služenja vojnog roka od šest mjeseci, kakvo je bilo i kod nas, pre malo. Mogu se dobiti neke osnove, ali to nije dovoljno. Drugi razlog je što Slovačka kao članica NATO saveza ima svoje međunarodne obveze. Teško je nekome tko služi vojni rok zapovjediti da ode u inozemstvo braniti naše interes. Za to je potrebno biti sposoban profesionalac, ne toliko uvježban i naoružan, koliko sa svješću da je to njegov po-

može se raditi na detaljima. Mislim da je dobra odluka da se zauzme ovakav smjer suradnje.

Jeste li stekli kakav opći dojam o hrvatskim oružanim snagama?

Mislim da je osoblje jako dobro osposobljeno za ono što radi. To u velikoj mjeri proizlazi iz ratnog iskustva koje ste nažalost imali. Imate probleme, ali imamo ih i mi: nabavu najsuvremenije opreme. To je zapravo problem više zemalja, ne samo naših. Možda ga jedino nemaju SAD. To će biti stalni problem, nikada nećemo imati ono najnovije. Nakon nekoliko godina uvijek se nešto modernizira. Kad nešto nabavite i počnete primjenjivati u vojsci, uskoro postane staro. Imam dobar dojam i iz razgovora s vašim časnicima i vojnicima. Ponosni su na Hrvatsku i na vojsku kojoj pripadaju. Mislim da je to najvažnije: da žele raditi posao koji su sami izabrali. Naposljetku, slični smo uopće pa i u oružanim snagama. Na neki način, gledam na Hrvatsku vojsku kroz svoje poglede i znanja o Slovačkoj vojsci.

Nedavno ste našem ministru obrane uručili zahvalnicu?

Drago mi je da sam mogao zahvaliti ministru za njegov čin kada je na Jadranu spasio slovačkog turista. I onda sam rekao da mu ne zahvaljuju kao ministru nego kao čovjeku. Često se događa da netko izgubi život a u blizini ima ljudi koji su možda i mogli pomoći, a bili su ili iznenađeni ili nesposobni. Ministar Rončević nije izgubio prisustvo duha, odmah je reagirao i organizirao pomoć koja je bila tako potrebna. Mladi turist, Marek, oporavlja se i pušten je iz bolnice, te je sada na rehabilitaciji. Izrazio je želju da osobno telefonom zahvali ministru. Dogodilo se što se dogodilo, ali ministar je bio priseban i pomogao je spasiti život. Pokazao je da nije sposoban samo za vojne akcije, nego i u konkretno pomoći. Moram spomenuti da u Vojno-diplomatskom zboru kruži šala da, budući da je ministar već dvaput spašavao živote, diplomati ubuduće idu na godišnji odmor tamu gdje je i on jer će se tako osjećati sigurnijima. ■

našim oružanim snagama imamo vrlo mlađi sastav, njih oko 50% priступili su nakon 2001. godine. Ipak, imamo još puno iskusnih časnika koji će ih odvesti u onom pravom smjeru. Također, 1. rujna stupio je na snagu novi zakon o službi profesionalnog vojnika, koji rješava sve vojno-stručne regulative: kvalifikacije, školovanje, napredovanje. Mislim da su stvoreni dobri uvjeti za službu u oružanim snagama.

Od Nove godine Slovačka prelazi na potpunu profesionalizaciju vojske?

Tako je, ukidamo služenje vojnog roka. No, to ne znači da je ono u potpunosti ukinuto. Ako bi došlo do nekog izvanrednog stanja, služenje bi se opet moglo početi primjenjivati. Zapravo, bilo je predviđeno da profesionalizacija stupi na snagu godinu dana kasnije, no naši ekonomisti su došli do zaključka da se

sao od kojeg živi i koji može biti i opasan.

Dogovorene zajedničke vježbe

Hrvatsku je nedavno posjetio načelnik Glavnog stožera slovačkih oružanih snaga general pukovnik Lubomir Bulík. Kako je posjet protekao?

To nije prvi sastanak hrvatskog i slovačkog načelnika, prošle godine također je došlo do sastanka, međutim, našu stranu predstavljaо je drugi načelnik koji je kasnije otiašao. Posjet je bio više radni nego protokolarni i donio je velik pomak u kvaliteti naše suradnje. Dogovorene su konkretnе stvari, zajedničke vježbe u Hrvatskoj i Slovačkoj, doduše, manjih postrojbi. To nije zahтjevno ni novčano ni organizacijski. Da se putovanje organizira npr. za 300 vojnika, to je veliki posao i treba proći odobrenja na mnogo višim razinama. Ovakvo je i atraktivnije,

Predstavljanje oružja Heckler & Koch

U Zagrebu je 28. rujna na strelistištu Vrapčanski potok predstavljeno oružje iz asortimana poznate njemačke tvrtke Heckler & Koch.

Predstavljanje je organizirao predstavnik za Hrvatsku, tvrtka MA-RA, a nazočili su pomoćnik ministra

■ Demonstracijski tim tvrtke Heckler & Koch predstavio je oružje iz proizvodnog programa

obrane Ivo Bačić, zapovjednik HKoV-a general pukovnik Marijan Mareković, predstavnici Ureda Predsjednika RH, MORH-a, MUP-a te njemačkog veleposlanstva.

Demonstracijski tim tvrtke Heckler & Koch predstavio je oružje iz proizvodnog programa prvo riječima, a nakon toga i praktično, pucajući u razne vrste meta. Predstavljeni su već poznati proizvodi, jurišna puška G-36, snajperska puška PSG-1, pištolj USP te dvije nove zvijezde na tržištu oružja - kratke strojnica UMP i MP-7.

UMP je svojevrsna zamjena za dobro poznatu kratku strojnici MP-5 koja je na tržištu od daleke 1966. Iako je riječ o jednoj od najboljih kratkih strojnica koju rabe mnoge vojske, policije i druge agencije diljem svijeta, vrijeme je učinilo svoje i došlo je vrijeme za zamjenu. Zamjena je došla u obliku kratke strojnica UMP koja slijedi opći izgled prethodnice uz nekoliko bitnijih razlika. Razlike su u načinu rada zatvarača, drukčijem kundaku i primjeni najmodernijih polimera u konstrukciji oružja.

MP-7 je oružje potpuno nove kategorije. Iako na prvi pogled sliči na kratku strojnici, riječ je, tvrde u Heckler & Kochu, o potpuno novoj vrsti oružja, tzv. PDW ili oružju za osobnu obranu koje rabi nov i učinkovit metak. Riječ je o metku kalibra 4,6x30 mm kojeg odlikuje velika početna brzina i velika probojnost zrna.

U praktičnom dijelu predstavljanja dva pripadnika demonstracijskog tima pokazala su oružje "u akciji". Gađane su standardne mete, ali i baloni, kacige, oklopne titanske ploče, neprobojni prsluci i kante vode kako bi se zorno prikazale mogućnosti i učinkovitost svakog oružja.

Osobito je bilo dojmljivo predstavljanje kratke strojnica MP-7.

snimio Tomislav BRANDT

Meci ispaljeni iz MP-7 bez problema su probili kompozitnu zaštitnu kacigu, oklopnu titansku ploču te neprobojni prsluk. Fascinantno je kakvu probojnu moć ima relativno maleni metak ispaljen iz kompaktnog i laganog oružja.

U završnici predstavljanja svi su nazočni imali mogućnost na strelistištu isprobati svako oružje koje je bilo predstavljeno. Svi su zainteresirani također mogli praktično isprobati oružje, a predstavnici Heckler & Kocha i njegov predstavnik u Hrvatskoj odgovarali su na pitanja zainteresiranih.

Toma VLAŠIĆ

snimio Tomislav BRANDT

■ U završnici predstavljanja svi su nazočni imali mogućnost na strelistištu isprobati svako oružje koje je bilo predstavljeno

U Puli predstavljena NATO-ova studija o hrvatskoj protuzračnoj obrani

NATO-ov odbor za protuzračnu obranu (NATO Air Defence Committee - NADC) predstavio je 30. rujna u zrakoplovnoj bazi Pula studiju o protuzračnoj obrani za Hrvatsku.

Riječ je o znanstveno-stručnoj studiji koju je NADC tim izradio na zahtjev naše zemlje, a koju primjenjuju sve zemlje članice NATO-a te je stoga ocijenjena kao važan korak Hrvatske u dostizanju NATO standarda.

Radarskim sustavom "Nebo" i projektom djelomične modernizacije lovačkih zrakoplova MiG-21 Hrvatska je u velikoj mjeri povećala sigurnost i zaštitu svog zračnog prostora, izjavio je nakon prezentacije načelnik stožera Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane brigadir Vlado Bagarić te je ujedno naivio nabavu novih lovačkih zrakoplova za HRZ i PZO koji će naslijediti

MiG-21 od 2010., o čemu će se tijekom iduće godine izraditi posebna studija. Zračna obrana je ključni segment obrane NATO saveza, zaključio je Bagarić, dodajući da suradnjom s NADC-om u izradi studije o PZO-u i razmjenom podataka o situaciji u zračnom prostoru Hrvatska neizravno pridonosi i zaštiti zračnog prostora NATO-a.

M. ALVIR

U sklopu međunarodnog sporazuma mješoviti talijansko-ruski tim izveo promatrački let nad Hrvatskom

Otvoreno nebo iznad Hrvatske

Sporazum o Otvorenom nebu, kojega je potpisnica i Hrvatska, jedan je od tri temelja europske zajedničke sigurnosti u području nadzora naoružanja, kao mjere izgradnje i jačanja povjerenja i sigurnosti u području njegove primjene

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

U misiji je rabljen Hercules C 130J talijanskog ratnog zrakoplovstva s opremom za snimanje zemalja "POD" grupe, te se letjelo na visini od otprilike 2000 metara kako bi senzor smješten u kontejneru za gorivo mogao uspješno snimati

U sklopu međunarodnog Sporazuma o Otvorenom nebu mješoviti tim Republike Italije i Ruske Federacije izveo je 28. rujna promatrački let iznad Republike Hrvatske. Tijekom troipolsatnog leta multinacionalna ekipa, u čijem je sastavu bilo 20 pripadnika talijanskih i 8 ruskih oružanih snaga te 12 djelatnika MORH-ove Službe za nadzor naoružanja, preletjela je oko 1300 kilometara hrvatskog teritorija. Ruta koja je počela i završila u Zagrebu obuvatila je razne krajeve Hrvatske, od sjeverozapadnog kontinentalnog dijela, uzduž većeg dijela Jadrana, pa do unutrašnjosti zemlje, a u misiji je rabljen Hercules C 130J talijanskog ratnog zrakoplovstva s opremom za snimanje zemalja "POD" grupe, te se letjelo na visini od otprilike 2000 metara kako bi senzor smješten u kontejneru za gorivo mogao uspješno snimati.

Nakon povratka u zagrebačku zračnu luku čelnik hrvatske prateće equipe pukovnik Marijan Jozić izrazio je zadovoljstvo provedenom zadacom prema odrednicama Sporazuma, napomenuvši da je to druga od ukupno tri pasivne kvote koje je

Hrvatska sukladno Sporazumu o Otvorenom nebu obvezna prihvatiće godine. Pojasnio je kako je riječ o promatračkim letovima u kojima je Hrvatska domaćin, odnosno promatrana strana, nasuprot aktivnim kvotama u kojima naši timovi lete iznad teritorija drugih zemalja potpisnica Sporazuma.

Povjerenje i sigurnost od Vancouvera do Vladivostoka

Naime, međunarodni Sporazum o Otvorenom nebu jedan je od tri temelja europske zajedničke sigurnosti u području nadzora naoružanja, ali ne kao klasični ugovor o ograničenju kategorija i broja naoružanja nego kao mješovita izgradnje i jačanja

■ *Tijekom troipolsatnog leta multinacionalna ekipa, u čijem je sastavu bilo 20 pripadnika talijanskih i 8 ruskih oružanih snaga te 12 djelatnika MORH-ove Službe za nadzor naoružanja, preletjela je oko 1300 kilometara hrvatskog teritorija*

povjerenja i sigurnosti u području njegove primjene, dakle od Vancouvera do Vladivostoka. Sporazuma ogleda se u međusobnom otvaranju cjelokupnog zračnog prostora država potpisnica bez teritorijalnih restrikcija, a radi promatranja i snimanja teritorija iz posebno opremljenog i od država potpisnica certificiranog zrakoplova u kojem se tijekom leta nalaze predstavnici promatračke i promatrane strane.

Iako je potpisano još u ožujku 1992., Sporazum je na snagu stupio tek 1. siječnja 2002., nakon što ga je ratificirao ruski parlament, a Hrvatska je podnijela zahtjev za pristupanje Sporazumu potkraj lipnja 2002. te je nakon uobičajene procedure od 1. siječnja 2005. postala punopravna potpisnica Sporazuma te preuzeila sve obveze koje iz njega proizlaze. U skladu s tim uslijedili su promatrački letovi u kojima je Hrvatska u ulozi promatrane i promatračke strane. Prilikom promatračkog leta talijansko-ruskog tima najavljenja je i posljednja ovogodišnja aktivnost Hrvatske u sklopu Sporazuma o Otvorenom nebu - let koji će početkom listopada izvesti mješoviti tim Kanade i Mađarske. ■

Prvi demokratski parlamentarni izbori

Provedbu parlamentarnih izbora nadgledali su članovi promatračkog tima NATO-ove parlamentarne skupštine (NATO NAPCE). Promatrački tim imao je šest članova iz različitih zemalja, među kojima je bio i hrvatski umirovljeni general pukovnik i saborski zastupnik Krešimir Čosić. Članovi tima bili su smješteni u Zapovjedništvu ISAF-a od kuda su svakodnevno obilazili glasačaka mjesta. Mutinacionalna satnija vojne policije imala je zadužbu eskortnog osiguranja promatračkog tima prilikom svakog napuštanja sigurne zone

Iz Afganistana Tomislav KASUMOVIĆ

Nakon više od trideset godina 18. rujna održani su prvi demokratski parlamentarni izbori u Afganistanu. Uspješna provedba nacionalnih i provincijalnih izbora označava veliki korak na afganistskom putu oporavka, mira i stabilnosti. Ovi izbori omogućili su milijunima Afganistanaca da uživaju u jednom od fundamentalnih ljudskih prava - da slobodno biraju svoje političke pred-

pripremi i koordinaciji vladinih snaga u odgovoru na nepredviđene situacije s namjerom da se stvori okruženje pogodno za nesmetanu provedbu izbora. Iako je ISAF pružio pomoć, afganistske vlasti su zadržale primarnu odgovornost u osiguranju izbora. NATO je već pomagao u provedbi sigurnosti tijekom predsjedničkih izbora 2004. te je u lipnju ove godine najavio pružanje iste pomoći. Zadnjeg dana kolovoza NATO je završio slanje dodatnih snaga za provedbu izbora.

Dan uoči izbora situacija u Kabulu postala je ozbiljnija. Protivnici provedbe izbora, simpatizeri talibanskog režima, pokušali su u nekoliko navrata omesti provedbu izbora raketirajući UN-ovo središte u Kabulu, te neke od vojnih baza, prilikom čega je nekoliko vojnika bilo lakše ranjeno. Ozbiljniji situacije pridonijela je i činjenica da je na dan uoči izbora promet u Kabulu bio nesvakidašnje rijeđak, te je bilo gotovo nemoguće vidjeti vozila na cesti ili pješake kojih u Kabulu u vijek ima napretek. Sve to nije moglo zaustaviti izbore koji su uspješno provedeni i bez većih posljedica. Sada samo ostaje da se objave rezultati i proglašene pobjednici izbora.

Nakon provedbe izbora, promatrački je tim u svom jednodnevnom posjetu obišao kamp Warehouse i pri tome posjetio zgradu zapovjedništva kabulske multinacionalne brigade, bolnicu i na kraju hrvatski kamp, gdje su ih dočekali pripadnici 6. hrvatskog kontingenta s pripadnicima drugih nacija. Promatrački tim iskoristio je to vrijeme za upoznavanje pripadnika kontingenta različitih nacija iz kojih dolaze, a hrvatski kontingent imao je osobitu čast i zadovoljstvo ugostiti umirovljenog general pukovnika Krešimira Čosića, člana NATO-ovog promatračkog tima. Nakon što se general Čosić upoznao s pripadnicima hrvatskog kontingenta i pohvalio angažiranje hrvatskih vojnika u pomoći afganistanskom narodu, razgledao je Kabul i okolicu. Nakon posjeta kampani Warehouse članovi promatračkog tima su uz pratnju hrvatskih vojnih policijaca prevezeni na kabulski međunarodni aerodrom s kojega su avionom prevezeni u Herat, gdje će također promatrati kako je protekla provedba izbora. ■

Umirovljeni general Čosić sa pripadnicima hrvatskog kontingenta

stavnike. Uspješnost ovih izbora rezultat je suradnje NATO-ovih snaga, koje se nalaze u Afganistanu i ISAF-ovog učinkovitog vođenja, koji je pružio svu potrebnu pomoć afganistskoj vojsci i policiji u ustupstavi sigurnih uvjeta za ovaj veliki događaj.

Ovim izborima pristupilo je oko 12,5 milijuna Afganistanaca u 34 provincijska odbora. NATO je za provedbu izbora poslao dodatnih 2000 vojnika u Afganistan s namjerom da se stvori sigurno okruženje za njihovu provedbu. Ukupan broj NATO-vih snaga u zemlji trenutačno iznosi 12 000. Cilj operacije bio je pomoći afganistskoj policiji i vojsci u provedbi sigurnosti izbora i to kroz operacije na zemlji i u zraku. Također je pružena pomoć u

stvarni. Uspješnost ovih izbora rezultat je suradnje NATO-ovih snaga, koje se nalaze u Afganistanu i ISAF-ovog učinkovitog vođenja, koji je pružio svu potrebnu pomoć afganistskoj vojsci i policiji u ustupstavi sigurnih uvjeta za ovaj veliki događaj. Ovim izborima pristupilo je oko 12,5 milijuna Afganistanaca u 34 provincijska odbora. NATO je za provedbu izbora poslao dodatnih 2000 vojnika u Afganistan s namjerom da se stvori sigurno okruženje za njihovu provedbu. Ukupan broj NATO-vih snaga u zemlji trenutačno iznosi 12 000. Cilj operacije bio je pomoći afganistskoj policiji i vojsci u provedbi sigurnosti izbora i to kroz operacije na zemlji i u zraku. Također je pružena pomoć u

Posjet postrojbama na terenu

Među najvažnije zadaće spada *field trip*, tj. posjet postrojbama na terenu, koji obično traje dva dana, a ponekad, istina rijetko, i tjedan dana. To je jedna od najzanimljivijih, ali i zahtjevnijih zadaća. Ponekad je to zbog duge vožnje od postaje do zapovjedništva bojne, a ponekad zbog napornih pješačenja do cilja posjeta

Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ

Možda najvažnija zadaća, čija je svrha prikupljanje informacija i obnavljanje podataka o situaciji na terenu, rasporedu i razmještaju postrojbi na obje strane crte razdvajanja, jest razgovor s pripadnicima postrojbi, počevši od zapovjednika bojne pa do ostalih časnika koji se imalo služe engleskim jezikom. To je zadaća zvana *field trip* (posjet postrojbama na terenu), a koja obično traje dva dana, a ponekad, istina rijetko, i tjedan dana, ovisno o veličini područja koje se posjećuje te, naravno, o broju postrojbi koje želite posjetiti. To je jedna od najzanimljivijih, ali i zahtjevnijih zadaća. Ponekad je to zbog duge vožnje od postaje do zapovjedništva bojne, a ponekad zbog napornih pješačenja do cilja posjeta.

Teško je praviti se da nisi uvijek iznova zatečen načinom života vojnika na prvoj crti s, malo je reći, prelјutom hranom čudnog i nekada vrlo neobičnog okusa, s vodom koja je sve osim čista, ali sve to se mora preživjeti jer je, naravno, velika uvreda odbiti domaćina. Zato te navečer u sobi čeka nesanica ili nesnosna žed. Prilikom posjeta sve teče sukladno zahtjevu i planu koji je prije, preko časnika za vezu, poslan u postrojbu. Pri tome su

svi jako ljubazni i susretljivi te daju sve od sebe da ti pruže odgovore na gomilu pitanja.

Deset sati hoda do položaja

Jedan od takvih posjeta odradio sam u sklopu *Domel* tima, u području odgovornosti sa sjedištem u Muzaffarabadu, i to jednoj od postrojbi smještenoj na sjeveru područja, a koja zbog teških terenskih uvjeta nije posjećena više od godinu dana. Pješačke bojne smještene su u području zvanom Kel, udaljenom deset sati vožnje od postaje, cestom koja uzvodno prati rijeku Nilam. Doći do zapovjedništva bojne lakši je dio priče, jer do najbližeg položaja jedne od četiriju satnija raspoređenih na prvoj crti ima šest sati hoda i četiri nazad. Nakon slabo prospavane noći kolega Koreanac i ja u 06.30 ujutro krećemo na hodnju u koju nam se nakon pogleda na zemljovid baš i ne ide, ali što se mora nije teško. Da ne bude sve po planu pobrinula se i kiša koja je počela rominjati nakon 4 sata uspinjanja s 1200 na 3200 m nadmorske visine, još nam više otežavajući dostizanje cilja. Teškom mukom uspinjemo se na vrh te odradujemo zadaću prikupljanja informacija o rasporedu postrojbi, stanju na prvoj crti

i niz ostalih detalja. Nakon popijenog čaja i ručka pripremljenog (ne pitajte me kako), krećemo nazad prilično natopljenim i klizavim puteljcima. Napokon stižemo do cilja. Koreanac jedva hoda jer mu je ovo prva ovako teška zadaća, te odlazi u sobu na odmor i pakiranje, a ja odradujem završni briefing i zapovjedniku bojne zahvaljujem na suradnji.

Bez struje usred ničega

Polako puzeći cestom dostižemo poznata nam mjesta i sve smo bliže Domelu, bar sam tako pomislio. Od jednom smo izgubili struju na Pradu i vozač se tako uspaničario da mu se auto, naletjevši na jednu rupu, ugasio, i to doslovce usred ničega, na oko tri sata vožnje do postaje. Sat lagano otkucava ponoć, a mi smo bez radija prisiljeni osloniti se na Turayu koja baš i ne radi dobro zadnjih dana. Ipak, uspjeli smo dobiti postaju i vozilo je na putu da nas kupi. Napokon stiže. Vozač ostavljam da do jutra pričuva auto, a mi se upućujemo u postaju u koju stižemo ravno na jutarnju kavu.

Najnovije vijesti: Naglić i Liović su za sada, a tako će i ostati, uspješni polaznici OIC akademije, te će kada "diplomiraju" postati još bolji i jači. Vlado je postao sve i svašta, više stvarno ne znam koju dužnost sada obnaša; ma, dečko je dobar i gotovo! Šare promatra pakistanski dio Kašmira, znači sve je pod kontrolom... Cular je u Indiji u kojoj broji vjerojatno posljednje dane na postaji, jer uskoro se seli u New Delhi gdje će preuzeti dužnost *Liaison Officera*. Pavičić i dalje bez problema vodi misiju, a ja, naravno, još uvijek po starom, s prečestim mislima na Lijepu Našu ... ■

Bad boy house

TS Ber Lahlou popularno se naziva i *Bad boy house*. Prema onome što je nama rečeno, naziv je dan prije dosta godina kada se otkrilo kako promatrači s tog TS-a mjesec dana nisu izvršavali svoje zadaće. Mjesec dana nitko ništa nije sumnjao...

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Zbog specifičnosti zadaća koje obavljaju časnici iz Ureda za vezu u Tindoufu, broj promatračkih ophodnji sveden je na minimum, četiri ili pet mjesечно. Ophodnje se obavljaju kroz posjete izbjegličkim kampovima, Rabouniu ili evakuacijskom mjestu koje se nalazi pedesetak kilometara udaljeno od TS Bir Lahlou, koji se nalazi na strani koju kontroliraju snage FPOL-a. Posjet potonjem bitan je zbog nadzora i kontrole stanja na uzletno-sletnoj pisti koja se nalazi na pustinjskom terenu uz neposrednu granicu s Mauritanijom.

Utvrdna iz XIX. stoljeća

TS Bir Lahlou nalazi se oko dvjestotine i pedeset kilometara od Tindoufa, pa putovanje u jednom smjeru traje otprilike četiri sata vožnje kroz pustinju, pri čemu se iz Alžira putuje kroz Mauritaniju, koja više nije sigurno područje, te dalje u Zapadnu Saharu. Četveročlana ophodnja s dva vozila uputila se prema odredištu s prvim zaustavljanjem na nečemu što se može nazvati graničnim prijelazom između Mauritanije i Zapadne Sahare. Oko podneva u daljini smo ugledali TS. Tu smo se odmorili sat vremena, a nakon toga uputili prema pisti koja se naziva Ben Tili. U neposrednoj blizini piste nalazi se i malo naselje Saharawa, ali i vidno

oštećena stara utvrda iz XIX. stoljeća. Sada je napuštena, a vidi se kako su sva oštećenja nastala u nekim od brojnih sukoba koji su se ovdje odvijali u proteklih tridesetak godina. Veliki broj automobilskih tragova na sredini piste upućivao je na pojačan promet, ali i na to da pista nije u dobrom stanju, jer tako duboki tragovi guma mogu pri velikoj brzini promijeniti smjer zrakoplova koji rula pistom i izazvati nesreću. To će ujedno biti glavna točka našeg izvješća. Nakon obavljenje zadaće mogli smo se polako vratiti i na TS gdje je predviđeno i noćenje.

Muzej usred pustinje

Smještaj je kao i na svim TS-ima u jednokrevetnim sobama s klima uređajima. Za mene je svakako najzanimljivija bila blagovaonica u kojoj je dominirala velika hrvatska zastava, ali nije bilo uobičajenog panoa sa zastavicama i imenima svih časnika koji su boravili na TS-u. Tek nakon razgovora s lokalnim stanovništvom Saharawa, koji su ujedno i kuhanici, saznao sam da je ovdje boravio moj prethodnik satnik Čobo. Svi o njemu imaju najbolje mišljenje.

TS Ber Lahlou popularno se naziva i *Bad boy house*. Prema onome što je nama rečeno, naziv je dan prije dosta godina kada se otkrilo kako promat-

rači s ovog TS-a mjesec dana nisu izvršavali svoje zadaće, ali su svoja dnevna izvješća uredno slali u sjedište misije. Mjesec dana nitko ništa nije sumnjao, radiokontakti fantomskih ophodnji uredno su se čuli u eteru, stanje goriva se postupno smanjivalo i sve je izgledalo normalno. Na žalost, pali su ispit na jednoj sitnici. Nisu uklonili gorivo iz tankova koje su navodno potrošili za ophodnje. Cisterna za popunu gorivom našla je pune tankove, što nije odgovaralo izvješćima koja su slana u Laayoune. Jednom *Bad boy* - uvijek *bad boy*.

Još se jedna specifičnost veže za taj TS. Godinama se sakupljaju i u posebnu prostoriju smještaju fosilni ostaci koji govore kako su u stvari pustinje nekada davno bile mora ili oceani. Zbirka godinama raste i doista je impozantna. Teško je zamisliti muzej u sredini ničega.

Kako gostoprимstvo i nalaže, naši kolege pripremili su nam party dobrodošlice s roštiljem, ali i pravom egiptskom šišom. To je običan duhan koji je aromatiziran, a konzumira se pušenjem iz posebnih stakleno-metallnih naprava u kojima se mijesha voda i dodana aroma koja na koncu prolazi duhanom. Još jedno iskustvo koje se može doživjeti ovdje ili u Egiptu. ■

13. hrvatsko vojno-redarstveno hodočašće u Mariju Bistricu

S vjerom u srcu imamo šansu

"I danas želimo zahvaliti Majci Božjoj za slobodu koju imamo i koju smo dobili i po njezinom zagovoru. Ona nas je pozivala da na mržnju odgovaramo ljubavlju, uvek promičući mir, toleranciju i povjerenje. Svojom vjerom i duhovnim vrijednostima pozvani smo graditi svijet koji nas okružuje, ne zaboravljajući uvijek voditi računa o čovjeku", istaknuo je ministar Rončević zahvalivši našoj nebeskoj Majci, našoj nadi i tješiteljici, na svemu što je učinila za spas našeg naroda

Vesna PINTARIĆ, snimio Davor KIRIN

Prostor crkve na otvorenom Blaženog kardinala Alojzija Stepića u nacionalnom marijanskom svetištu u Mariji Bistrici i ove je godine, trinaesti put zaredom, i kao i uvek prve nedjelje u listopadu, ispunila doslovno vojska hodočasnika. Hrvatski vojnici i policajci ponovno

■ *Danas smo svi pozvani stati pred izazove našeg vremena, a ti su izazovi i pred Hrvatskom vojskom i policijom, istaknuto je u propovjedi*

su, okupljeni u istoj vjeri i nadi, želeći se duhovno obnoviti, hodočastili svojoj nebeskoj majci i zaštitnici.

Ispred vanjskog oltara u svečanom stroju stali su pripadnici povijesnih hrvatskih postrojbi, gardijskih brigada, korpusa i granskih zapovjedništava, pripadnici policijskih i vatrogasnih postrojbi, invalidi Domovinskog rata, predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskog rata. Svečano misno slavlje koje je počelo himnom Vojnog ordinarijata "Gospi velikog hrvatskog krsnog zavjeta", predvodio je zadarski nadbiskup i potpredsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Ivan Prendić uz sudjelovanje vojnog ordinarija mons. Jurja Jezerinca i vojnih kapelana.

Zahvala Majci nebeskoj koja nas uvijek prati

Okupljenim vjernicima u odori, ali i svima koji su pohodili na blagdan Sv. Krunice ovo svetište, pozdravno slovo uputili su ministar obrane Berislav Rončević i unutarnjih poslova Ivica Kirin, obojica podsjetivši kako su Hrvati kroz stoljeća kušnji uvejk slavili Majku Božju, tražeći od nje potporu, snagu, zaštitu i utjehu.

"I danas želimo zahvaliti Majci Božjoj za slobodu koju imamo i koju smo dobili i po njezinom zagovoru. Ona nas je pozivala da na mržnju odgovaramo ljubavlju, uvijek promičući mir,

toleranciju i povjerenje. Svojom vjerom i duhovnim vrijednostima pozvani smo graditi svijet koji nas okružuje, ne zaboravljajući uvijek voditi računa o čovjeku", istaknuo je ministar Rončević zahvalivši našoj nebeskoj Majci, našoj nadi i tješiteljici, na svemu što je učinila za spas našeg naroda.

Ministar Kirin pozvao je sve da se s posebnim poštovanjem poklonimo onima koji su dali živote za domovinu i našu slobodu, ali i na obvezu da to za što su oni dali živote sačuvamo. "Naš put nije lagani, ali s vjerom u srcu imamo šansu da ostvarimo naše ciljeve i stvorimo našu zemlju onakvom kak-

■ *Svojom vjerom i duhovnim vrijednostima pozvani smo graditi svijet koji nas okružuje, ne zaboravljajući uvijek voditi računa o čovjeku", istaknuo je ministar Rončević*

vom je sami želimo", kazao je ministar Kirin, dodavši kako ćemo i dalje vjerno hodočastiti u ovo svetište.

Čini dobro, izbjegavaj zlo

A o snazi vjere, posebice hrvatskih branitelja koji su umirali da bismo mi danas živjeli, govorio je u nadahnutoj propovjedi i mons. Prendić, kazavši kako su junaci vjere u vojnim odorama ugrađeni u veliko zdanje crkve Kristove u hrvatskom narodu, i koji su zasluzni za ono što mi uživamo danas.

Pozvao je vjernike da se otvore Bogu, da hrvatski narod koji je ušao u veliku europsku kršćansku obitelj prije 14 stoljeća, nastavi biti narod koji će donositi dobre plodove duha i srca. Naša povijest, napomenuo je, nije bila uvijek bez grijeha, nagrizao nas je grijeh nesloge, ideoloških podjela, zaborav Boga. Danas smo svi pozvani stati pred izazove našeg vremena, a ti su izazovi i pred Hrvatskom vojskom i policijom. Svaki vjernik danas стоји pred pitanjima vrijednosti života, mjesta koje ima obitelj, poštovanja društvenih vrijednosti, etike i moralu. Uvijek i svugdje potrebno je "činiti dobro, a izbjegavati zlo", jer samo je tako istinski napredak moguć. Na putu našeg napretka zazivajmo na pomoć Majku Božju, neka nas vodi i bude prisutna u svakoj žalosti i radosti, kazao je na kraju mons. Prendić.

Nakon mise za sve hodočasnike je kao i uvijek dosad pripremljen tradicionalni vojnički grah za što je bilo zaduženo požeško Središte za obuku i doktrinu logistike.

U popodnevnim satima još jednom okupljeni u povorci hodočasnici su se uputili na bistričku kalvariju moći na postajama Isusova križnog puta, čime je ujedno i završeno ovo godišnje trinaesto vojno-policajsko hodočašće u ovu duhovnu oazu. ■

Hrvatski predstavnik na Međunarodnoj vojnoj likovnoj radionici

Pukovnikov "Leptir"

Hrvatski predstavnik bio je na neki način poseban. Kao prvo, svi sudionici radionice u Mađarskoj, osim njega, predstavili su se kao slikari i radili na slikama, a pukovnik Skender bio je jedini kipar. Također, svi oni su i akademski slikari, dok Skender umjetnost shvaća kao (doduše vrlo drag) hobiju...

Domagoj VLAHOVIĆ

šest zemalja) tijekom radionice je stvorio jedno djelo, da bi na kraju sva bila izložena i prezentirana predstavnicima Ministarstva obrane Republike Mađarske, Ministarstva kulture, grada i medija.

Iako u ovom likovnom susretu "najtecanje" i "isticanje" nikako nisu bile ključne riječi, jedini hrvatski predstavnik ipak je bio na neki način poseban. Kao prvo, svi sudionici, osim njega, predstavili su se kao slikari i radili na slikama, a pukovnik Skender bio je jedini kipar. Također, svi oni su i akademski slikari, dok Skender umjetnost shvaća kao (doduše vrlo drag) hobiju. Hobi s kojim je otpočeo još prije dvadesetak godina i u međuvremenu priredio i vlastite izložbe.

Djelo koje je Skender stvorio prikazuje leptira i tako se i zove. Kako je "leptir" nastao? Pri oblikovanju drveta nije dovoljno imati samo umjetničku žicu, neke okolnosti čine ga kudikamo komplikiranijim. Ono što je Skenderu bilo potrebno za početak bio je samo lipov trupac (duljine 1,5 i promjera 0,8 m), te alat (od dlijeta do motorne pile). Spomenute okolnosti? Prije svega, ovisnost o materijalu: "Nisam išao u Mađarsku s namjerom da oblikujem leptira, od materijala koji sam dobio ovisilo je i ono što ću napraviti" - rekao nam je pukovnik. Naime, drvo je čudljivo, može imati nepravilne godove, biti trulo, kvrgavo, pa čak biti grijezdo kukaca. "Dok ne načnem drvo, ne znam točno što iz njega mogu

napraviti". Drugi problem je i fizički napor. I za umjetničko obrađivanje drveta potrebna je snaga i izdržljivost: "Svakog dana radio sam satima i presvlačio se po tri puta", kazao je Skender.

Trud se isplatio. O kakvoj skulpturi je riječ možete vidjeti na našim fotografijama, a saznali smo da je skulptura izazvala veliko zanimanje kod organizatora i medijski je bila vrlo zanimljiva. Za Skadera najveći kompliment je komentar kipara, profesora s Likovne akademije iz Budimpešte, koji je za vrijeme otvaranja završne izložbe rekao da bi "za ovako kratko vrijeme na Likovnoj akademiji ovakvu skulpturu morala raditi tri kipara".

Ovaj uspjeh hrvatskog časnika i umjetnika Tomislava Skedera možda bi mogao incirati da se sličnim projektima i izložbama posveti veća pozornost i u našim oružanim snagama. "Za ovakve radionice u OS RH uvjeti postoje. Siguran sam da kod nas postoje ljudi koji nisu otkriveni, a za čiju bi nadarenost bilo šteta da se ne pokaže" - poručio je pukovnik. ■

Već smo uvelike navikli da nas hrvatski časnici i vojnici svojim vojničkim znanjem, vještinama i profesionalnošću uspješno predstavljaju u inozemstvu. No, ponekad dobiju i prigodu predstaviti se i kao ljudi puno širih pogleda, zanimanja i vrlina od strogo vojničkih. Upravo takvu prigodu potkraj kolovoza dobio pukovnik Tomislav Skender, inače voditelj Odsjeka za obuku ZIO HKoV-a.

U mađarskom mjestu God, u blizini Budimpešte, od 22. do 31. kolovoza održan je susret umjetnika Međunarodne vojne likovne radionice (International Military Art Creative Camp). Međutim, taj susret ili "kamp" nije se odnosio na puko sastančenje ili lamentiranje o svjetskim umjetničkim dostignućima. Ne, svaki naznačni umjetnik (njih 25-orkica iz

Izrada skulpture iziskivala je i velik tjelesni napor

Ročnici-mornari na plovidbi

Riječni zdrug iz Osijeka granska je postrojba HRM-a, ali ustrojena je postrojba 3. korpusa HKoV-a.

Ta je postrojba u Osijeku već 14 godina, a tijekom svog postojanja nosila je naziv ORRF (Odrđen riječne ratne flotile), RRF "Drava" i 2. zdrug riječni. To je postrojba koja osim pripadnika djelatnog sastava, koji provode funkcionalnu obuku na svojim radnim mjestima, provodi i završnu vojnu obuku ročnika - mornara za određene vojnoevropske specijalnosti.

Tijekom doobuke specijalnosti provedena je teorijska i praktična obuka, a kruna obuke je višednevna plovidba bojnim brodom čija je svrha provjera stičenih znanja koja podrazumijeva provjeru teorijskog i praktičnog znanja, sposobljenosti za samostalno obnašanje dužnosti ustrojbenog mjeseta u skladu s VSSP-om, provedbu otežanih zadaća u sklopu posade broda (plovidba u dnevnim i noćnim uvjetima, vježba spašavanja unesrećenog iz vode te borba protiv prodora vode i požara na brodu). Mornari naraštaju 02/05 višednevnu plovidbu proveli su na patrolnom brodu "OB 93" od 20. do 22. rujna na rijeci Dravi. Nakon povratka na matični vez vojarne "Vrbik" mornari nas-

tavljuju završnu vojnu obuku angažiranjem na ustrojbenim mjestima, provedbom obuke u zajedničkim zadaćama posade broda. Takav oblik obuke, čija je svrha osposobljavanje mornara za ustrojbenu mesta prema VSSP-u, u Riječnom se zdrugu provodi sa svakim naraštajem ročnika-mornara na ZVO-u, a uvježbavaju se mornari brodarske, brodskotopničke i strojarske specijalnosti.

Mornar Zoran Minarik iz Jelisavca iznio nam je svoje viđenje i dojmove s obuke. Nakon temeljne i specijalističke vojne obuke u Splitu te završne vojne obuke u Riječnom zdrugu, on je iznio zadovoljstvo naučenim te pohvalio izvrsne međuljudske odnose u postrojbi, kao i život i rad u vojarni "Vrbik". Poručnik bojnog broda, zapovjednik Riječnog zdruga Ivica Fot s druge pak strane vrlo se pohvalio izrazio o naraštaju mornara na ZVO-u i istaknuo njihov vojnički pristup obuci, radu i odnosima prema nadredenima.

Dan Hrvatske ratne mornarice bio je obilježen i u Riječnom zdrugu postrojavanjem pripadnika postrojbe u vojarni "Vrbik".

OJI

Taborovanje ročnika

Na završnom dijelu vojne obuke provedeno je taborovanje ročnih vojnika 202. br PZO na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik".

Cilj taborovanja bio je uvježbavanjem na zemljisu obuku podignuti na najvišu razinu te uvježbati vojнике za provedbu taktičkih radnji pojedinačno i u sklopu posada i desetina u svim okolnostima bojnih djelovanja.

Prvi dan taborovanja bio je posvećen razmještanju, uređenju taborskih prostorija i izviđanju. Drugi i treći protekli su u taktičkom uvježbavanju voda-bitnice PZO-a i zauzimanju PP-a. Četvrti

dan provedena je taktička vježba voda-bitnice PZO-a, a peti je provedeno gađanje ciljeva na zemlji na rednim brojevima 3, 4, i 6 iz PZT-a 20/3 A4 i 20/3 BOV-a i ocijenjeno je ocjenom P, a ukupna ocjena provedbe tabora bila je uvježbano (U).

OJI

DDK u vojarni "Croatia"

Suradnjom Hrvatskog zavoda za transfuzijsku medicinu i Zapovjedništva 1. korpusa HKoV-a održana je u vojarni "Croatia" treća ovogodišnja akcija darivanja krvi. Akciji se odazvalo više od 140 dje-

latnika i ročnih vojnika iz svih postrojbi i ustanova korisnika vojarne "Croatia".

OJI

Gađali ročnici 202. br PZO

Na strelištu "Vrbovec", u sklopu temeljne vojne obuke, ročni vojnici naraštaja 03/2005 pristupili su 21. rujna gađanju iz pješačkog naoružanja na rb 1. Glavni voditelj gađanja bio je bojnik Nikola Kutleša. Ukupna ocjena gađanja je uvježbano

(U). Ročnike je tijekom gađanja obišao i pukovnik Nenad Barić, zapovjednik 202. br PZO-a.

OJI

Dan kapeljanije sv. Gabrijela

U zadarskoj vojarni Zemunik 29. rujna u nazočnosti djelatnika svećano je proslavljen blagdan sv. Gabrijela Arkandela, zaštitnika vojarne. Misu je tom prigodom služio mons. Josip Šantić, generalni vikar Vojnog ordinarijata istaknuvši u prigodnoj

propovijedi kako je sv. Gabrijel vjesnik radosne vijesti, koji je pozvao sve vjernike na medusobni dijalog i da jedni drugima budu, poput arkandela Gabrijela, donosici radosnih vijesti i dobra.

OJI

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
Uprava za ljudske resurse**

**objavljuje
O G L A S**

za prijam u djelatnu vojnu službu kandidata za djelatne vojnike

I.

**Oglas se objavljuje za sljedeće grane, rodove/strukre i zvanja u oružanim snagama Republike Hrvatske,
s mjestom službe:**

HKoV

ROD/STRUKA	ZVANJE	MJESTO SLUŽBE	BROJ IZVRŠITELJA
veza	elektrotehnička škola	Samobor, Osijek, Zagreb, Split	20
ABKO	kemijska škola	Varaždin	50
ED	elektrotehnička škola	Zagreb, Osijek	3
INFORMATIČKA	elektrotehnička škola (prometni smjer)	Samobor, Osijek, Zagreb, Split	3

HRM

ROD/STRUKA	ZVANJE	MJESTO SLUŽBE	BROJ IZVRŠITELJA
pomorstvo opća	SSS, pomorska škola nautičkog smjera	Split-Lora, Pula, Ploče	25
mornarica brodsko-topnička	SSS, elektrotehnička škola svih smjerova ili tehnička škola strojarski smjer	Split-Lora, Pula, Ploče	5
mornarica minska	elektrotehnička škola svih smjerova	Split-Lora, Pula, Ploče	3
mornarica signalna	pomorska škola, brodska elektronika, smjer elektrotehničar	Split-Lora, Pula, Ploče	4
morn. tehnička služba, motorno-mehanička	SSS, pomorska škola, smjer brodostrojarstvo	Split-Lora, Pula, Ploče	3
mornaričko-tehnička služba, motorna	SSS, pomorska škola, smjer brodostrojarstvo	Split-Lora, Pula, Ploče	8
mornaričko-tehnička služba električarska	SSS, elektrotehnička škola svih smjerova	Split-Lora, Pula, Ploče	4
Intendantska služba kuvarska	SSS, ugostiteljska škola smjer kuhar	Split-Lora, Pula, Ploče	11
mornarica radarska	SSS, pomorska škola smjer nautika ili brodostrojar	Mljet, Lastovo	21
mornaričko-tehnička služba	SSS, pomorska škola smjer nautika ili brodostrojar	Split-Lora, Pula, Ploče	1
pomorstvo opća	SSS, pomorska škola smjer nautika ili brodostrojar	Split-Lora, Pula, Ploče	17

II.

Osim navedenih, kandidati moraju ispunjavati i sljedeće uvjete:

- da je odslužio vojni rok u Republici Hrvatskoj (muškarci),
- da ima isključivo državljanstvo Republike Hrvatske,
- da ima srednju stručnu spremu,
- da nije stariji od 27 godina (prednost imaju kandidati do 22 godine),
- da ispunjava ostale uvjete propisane Zakonom o službi u OS RH .

III.

Prijave na oglas podnose se ispunjavanjem Prijavnice i prilaganjem potrebne dokumentacije u uredima za obranu prema mjestu prebivališta kandidata. Preko ureda za obranu kandidati će biti pozivani na zdravstvene pregledе te psihologisku ispitivanja.

Uz prijavnici potrebno je priložiti domovnicu, rodni list, uvjerenja o prebivalištu, o nekažnjavanju, o odsluženom vojnem roku (muškarci), svjedodžbu i ostale dokumente tražene ovim oglasom.

IV.

Ministarstvo obrane će u postupku odabiru isključivati kandidate na temelju službenih podataka iz vojne evidencije, neispunjavanja uvjeta oglasa, rezultata psihologiskih ispitivanja i zdravstvenih pregleda i drugih provjera prema propisima za prijam u djelatnu vojnu službu.

V.

Prijave na oglas podnose se zaključno s 10. listopada 2005. godine.

Izraelski teški transporter

IZRAELSKA je vojska počela operativnu procjenu novog teškog oklopног transportera Nemerah. Riječ je o samo uvjetno novom vozilu, jer je razvijeno na temelju podvozja poznatog tenka Merkava Mk I.

Dosad je proizvedeno nekoliko prototipova, a Nemerah je ekonomski isplativa alternativa za nabavu teških oklopnih transportera za izraelsku vojsku. Izraelska iskustva posljednjih godina pokazuju kako standardni lakši oklopni transporter, kao što je M113, jednostavno ne mogu ponuditi dovoljnu razinu zaštite, osobito u urbanim uvjetima.

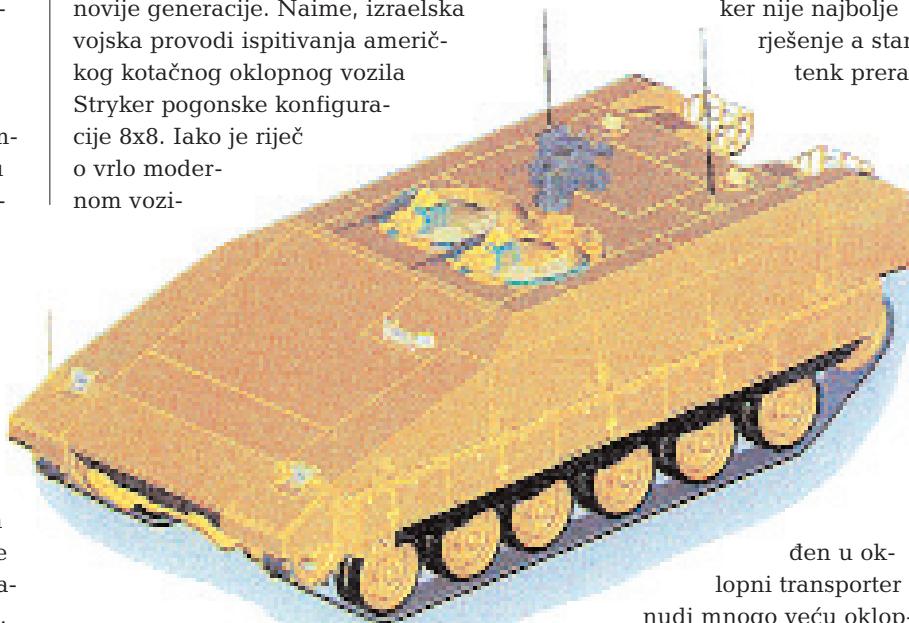
Istodobno, izraelska je vojska iz uporabe povlačila stare tenkove Merkava Mk I. Odlučeno je da se tenkovima skinu kupole a da se podvozje uporabi kao osnova za razvoj teškog oklopног transportera. Prototipovi su opremljeni raznim oružanim sustavima, vjerojatno i novim lakin besposadnim kupolama koje proizvodi nekoliko izraelskih tvrtki. Procjenjuje se kako je

cijena konverzije oko 750 000 USD po vozilu.

Nemerah je na neki način konkurenca oklopnom transporteru najnovije generacije. Naime, izraelska vojska provodi ispitivanja američkog kotačnog oklopног vozila Stryker pogonske konfiguracije 8x8. Iako je riječ o vrlo modernom vozi-

Jer kod oklopnih vozila vlada jedno pravilo: veća masa - više oklopa - veća zaštita posade.

Zato neki smatraju kako Stryker nije najbolje rješenje a stari tenk pre-

lu, Stryker ima jednu manu, masu od oko 18 tona a to, pokazuju najnovija iskustva, često nije dovoljno za učinkovitu zaštitu posade.

den u oklopni transporter nudi mnogo veću oklopnu zaštitu. Danas, kada svaka vojska nastoji smanjiti ljudske gubitke na minimum, to bi moglo biti dobitno rješenje prihvatljive cijene.

M. PETROVIĆ

Brzi desantni brodovi - uspjeh za ADSB

TVRTKA Abu Dhabi Ship Building (ADSB) nedavno je predala Ratnoj mornarici i obalnoj straži Ujedinjenih Arapskih Emirata dvanaest 25-metarskih brzih desantnih brodova.

Brodovi su izgrađeni u Abu Dhabiju, u suradnji sa strateškim partnerom švedskom tvrtkom Swedship. Projekt brodova temelji se na poznatom i provjerrenom projektu švedske kraljevske ratne mornarice, nosivosti četiri osobe i 42 potpuno opremljena pripadnika desantnog pješaštva.

Glavne karakteristike brodova:
- duljina preko svega: 25,00 m
- širina preko svega: 5,30 m
- gaz, maksimalni: 1,2 m
- istisnina: 50 tona
- brzina: 33 čv (laki brod)
30 čv (maksimalna istisnina)

Temelj pogonskog kompleksa čine dva MTU 12V 2000 M90 dizelska motora. Svaki motor razvija snagu od 1007 kW pri 2,300 okr/min i pokreće vodomlazni propulzor tvrtke Kamewa. Pri brzini krstarenja 25 čv doplov broda iznosi 500 Nm. Brodovi su projektirani u skladu s klasifikacijskim pravilima DnV's za vrlo brza plovila tzv. *High Speed Craft*.

Uprravljanje vodomlaznim propulzorima i glavnim motorima vrlo je jednostavno putem *joy-sticka* te se na taj način postiže iznimna manevrabilnost pri svim brzinama i posebno plitkim vodama.

Pramac broda opremljen je širokom hidrauličkom krmenom rampom za iskrcaj i ukrcaj te pristup različitim konfiguracijama obala.

Integrirana zapovjedna konzola uključuje sustav nadzora glavnih i pomoćnih motora te navigacijski paket koji se sastoji od dva radara, DGPS-a, echo sondera, kompasa te autopilota.

Posebna pozornost pri projektiranju pridodata je smanjenju razine buke u svrhu poboljšanja radnih uvjeta posade na brodu i smanjenja zamora materijala. Mjerenja su pokazala vrijednost za jakost buke od 65 dB u kormilarnici dok je u kabinama za prijevoz ljudstva izmjereno 75 dB.

Moguć je izbor naoružanja koji uključuje četiri teške strojnica, jedan potpuno stabilizirani daljinski upravljan top te raketne sustave.

M. PTIĆ GRŽELJ

Počela proizvodnja RG-32M

BAE SYSTEMS Land Systems, podružnica u Južnoj Africi, počela je proizvodnju lako oklopnog vozila RG-32M pogonske konfiguracije 4x4 za potrebe jedne europske države. U nekim se publikacijama navodi kako se radi o Švedskoj koja je, prema tim navodima, kupila 102 vozila.

Ta je inačica modernizirana i od izvorne se razlikuje u nekoliko pojedinosti. Najvažnija razlika je oklopna zaštita podnice koja je proširena na cijelu donju površinu, dok je izvorna inačica imala zaštićen samo prostor za posadu. Povećana je i masa, sa 4,4 na 4,8 tona, a povećana je i nosivost, sa 1,3 na 1,6 tona. Vozilo je dugačko 4,9 metra, široko 2 i visoko 2 metra. Dimenzije i masa omogućavaju transport raznim avionima. U C-130 Hercules mogu stati tri vozila.

Pokreće ga šestcilindrični dizelski motor Steyr M16TCA zapremine 3,2

litre. Razvija snagu od 135 kW (183 KS), a vozač može prebaciti u poseban "borbeni" mod koji omogućava maksimalnu snagu od 160 kW (217 KS).

Ovisno o inačici, u vozilu ima mjesta za maksimalno 9 vojnika. Na krovu vozila se može postaviti laka kupola ili postolje za tešku strojnicu. Predviđeno je postavljanje topa kalibra 20 mm ili automatskog bacača granata kalibra 40 mm.

RG-32M je jedno od brojnih novih lako oklopnih vozila za kojima u posljednje vrijeme vlada velika potražnja jer su pogodna za uporabu u mirovnim misijama. Vozilo nudi kombinaciju dobre mobilnosti, stra-

Forsvärmskatten

teške i taktičke, solidne oklopne zaštite, jednostavnog održavanja i dobre pouzdanosti. Proizvod je južnoafričke vojne industrije, a tvrtka OMC je tijekom konsolidacije postala dio britanskog obrambenog koncerna BAE Systems, koji se tako s područja zrakoplovstva i elektronike uspješno širi i na područje kompenziranih sustava.

M. PETROVIĆ

POTKRAJ kolovoza ove godine na svoj prvi probni let poletio je prvi preprodajni primjerak školskog aviona PC-21, kojeg proizvodi švicarska tvrtka Pilatus Aircraft. Prvu preprodajnu seriju novih trenažera činit će osam aviona, serijskih oznaka 101 do 108. Tu prvu seriju samostalno će financirati proizvođač aviona, koji potom očekuje prodaju šest aviona švicarskom ratnom zrakoplovstvu, što bi se prema njihovim očekivanjima trebalo realizirati tijekom iduće godine.

Uz švicarsko ratno zrakoplovstvo vrlo vjerojatni kupci aviona PC-21 mogli bi biti Singapur, Ujedinjeni

Arapski Emirati te Velika Britanija. Singapursku kampanju Pilatus Aircraft vodi zajedno s američkim Lockheedom Martinom, gdje se uz prodaju aviona T-50 očekuje prodaja 15 do 20 aviona PC-21. Ujedinjeni Arapski Emirati pokazali su interes za zamjenu postojećih 30 turboprop trenažera PC-7, koji bi se prema određenim predviđanjima mogli zamijeniti ekvivalentnim brojem aviona PC-21. Velika Britanija pokazuje interes za 60 aviona

Poletio prvi preprodajni PC-21

PC-21, koji bi uz mlazni školski avion Hawk Mk 128 trebao biti kralježnica školovanja britanskih pilota.

Švicarsko ratno zrakoplovstvo po primopredaji novih trenažera namjerava na određeni način provesti testiranje, odnosno operativnu uspostavu cijene školovanja i trenaže svojih pilota, i to tako da tri aviona PC-21 namjerava rabiti za školovanje pilota koji bi potom izravno prešli na švicarske Hornete F/A-18C/D, dok bi se tri aviona rabila kao uvod za prijelazni tip mlaznog aviona F-5E/F. Takvo testiranje švicarsko ratno zrakoplovstvo kani provesti kako bi se operativnom uporabom moglo uvjeriti u svoja predviđanja koliko je avion PC-21 iskoristiv kao cijelovit školski sustav, koji bi pritom trebao biti u smislu operativnih troškova jeftiniji čak do pet puta, u odnosu na BAE Systemsov mlazni trenažer Hawk 66, koji su nedavno povukli iz operativne uporabe.

I. SKENDEROVIC

Novi razarači kineske mornarice

UBRZANI razvoj kineske ratne mornarice nastavlja se i dalje. Tako je u brodogradilištu Dalian porinut prvi razarač Type 051C navodno imena Shenyang. Novi je razarač, označen kao 115, konstrukcijski u osnovi identičan razaraču Luhai, što je u početku izazvalo čuđenje jer se razarač Luhai, unatoč činjenici da je porinut potkraj 1997., smatra za starjelim. Tek su fotografije snimljene tijekom opremanja broda otkrile da će razarač Shenyang dobiti bitno drukčije naoružanje od svog prethodnika. Kako je namijenjen protuzračnoj obrani flote opremit će ga ruskim PZO raketnim sustavom RIF/S-300F (SA-N-6) i pripadajućim radarskom za navođenje projektila 30N6E. Radar će smjestiti na krov krmenog nadgrađa koje kod Luhaja služi kao helikopterski hangar. Drugi dio nadgrađa zauzet će četiri okomita lansera sustava S-300F. Iako su prvobitna izvješća pokazivala da će Shenyang i na

pramčanom dijelu imati četiri okomita lansera, najnoviji tvrde da će nositi samo dva. Ruski

PZO raketni sustav S-300F ima maksimalni domet od 120 km i ulazi među tri najsvremenija na svijetu. Zahvaljujući njemu Shenyang će znatno pojačati mogućnosti protuzračne obrane kineske ratne mornarice. Na pramčanom dijelu broda već je postavljen top kalibra 100 mm koji je ugrađen i na razarače klase Guangzhou i Lanzhou (vidi Hrvatski vojnik broj 46-47). Na svakom brodu, otprilike na sredini broda, imat će dva proturaketna topnička sustava Type 730. Iako mu je osnovna namjena protuzračna obrana razarač Shenyang će nositi i osam protubrodskih projektila, najvjerojatnije YJ-85 (C-805). Za obranu od podmornica na svakom će boku imati po jedan trostruki torpedni aparat kalibra 324 mm.

Na vrhu središnjeg jarbola već su postavljene dvije antene radarskog sustava Fregat-MA (Top Plate-B) namijenjenog motrenju zračnog prostora. Za motrenje morske površine namijenjen je radar Type 364, čija je antena smještena ispod kupe na vrhu pramčanog jarbola.

Po sadašnjim procjenama opremanje Shenyang će biti gotovo slijedeće godine, te bi već 2007. mogao postati operativnim. U međuvremenu je u brodogradilištu Dalian počela gradnja drugog razarača iste klase koji će navodno nositi oznaku 114, a čije bi se porinuće, u visokom stupnju opremljenosti, trebalo dogoditi do kraja ove godine. Oba će razarača, po sadašnjim najavama, djelovati u sastavu Sjeverne flote.

T. JANJIĆ

AMERIČKA tvrtka Northrop Grumman Corporation nedavno je obavila prvi probni let modernizirane inačice bespilotne letjelice MQ-5B. Modernizirana inačica temelji se na dosadašnjoj platformi bespilotne letjelice RQ-5A, u odnosu na koju su provedena brojna strukturalna poboljšanja među kojima se ističe povećani raspon krila od 10,36 m, dok je starija inačica imala raspon od 8,84 m. Uz to MQ-5B Hunter u zraku sada može boraviti 15 sati, dok je ranija inačica u zraku mogla biti 12 sati. Također, povećan je maksimalni vrhunac leta koji sada iznosi

5760 m, dok se ranija inačica Huntera mogla maksimalno popeti na 4800 m. U novi Hunter ugrađena je nova avionika, novi inercijalni/GPS navigacijski sustav LN-251, te novi motor. U odnosu na prethodnu inačicu u MQ-5B se ugrađuje dizelski motor, koji letjelicu omogućava bolje performanse poput veće brzine uspinjanja, veći dolet i viši vrhunac leta. Northrop Grumman je s prvim testiranjima novog motora počeo tijekom 2001., a od tada do danas obavio više od 80 letova, s više od 260 sati letnih testiranja.

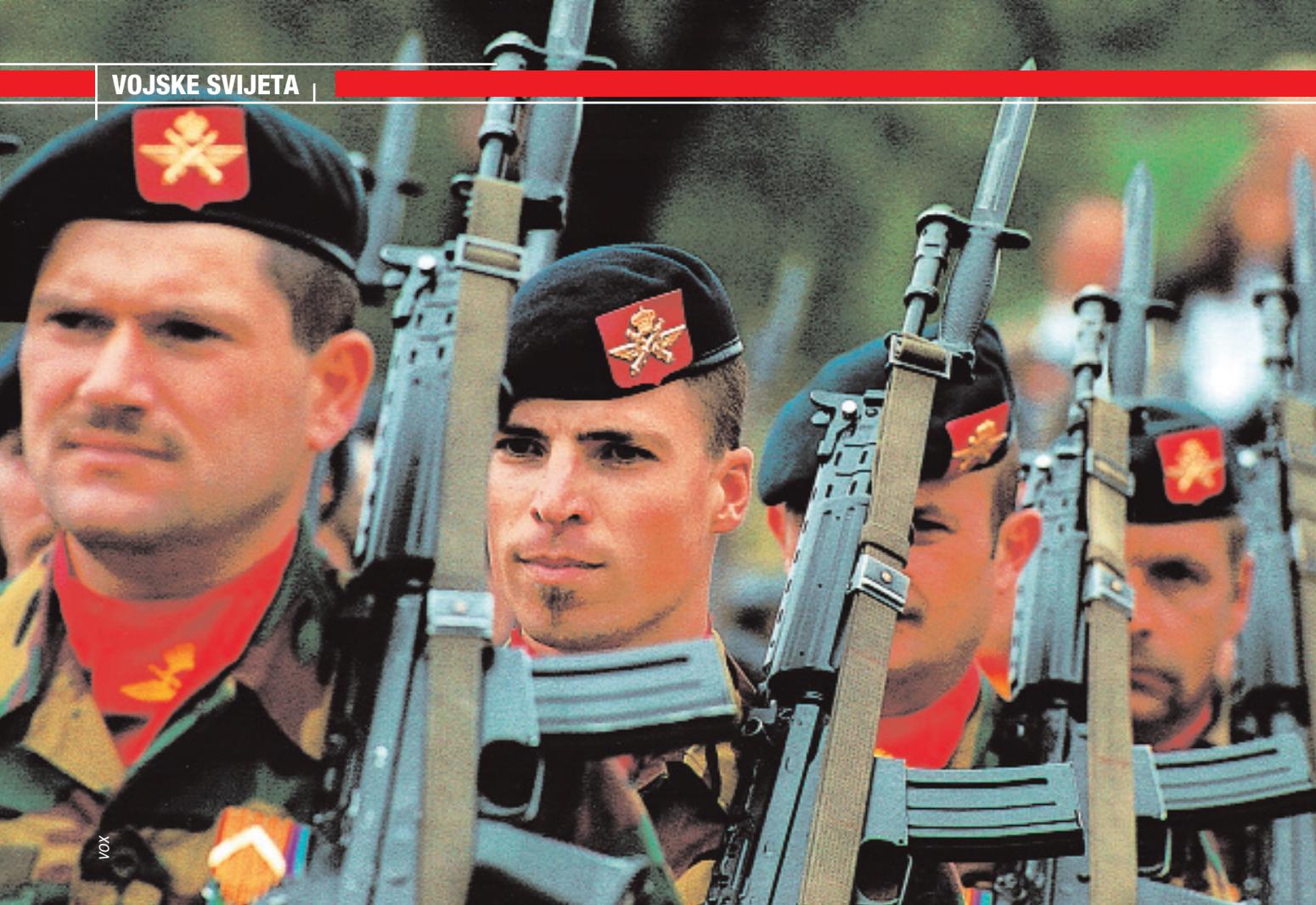
Bespilotna letjelica Hunter i dalje

Nova inačica Huntera

će zauzimati vrlo važno mjesto u floti američkog ratnog zrakoplovstva, u kojoj je dosad s uspjehom obavila više od 14 000 sati leta u različitim misijama na području zemalja bivše Jugoslavije, te na području Iraka. Tijekom tog razdoblja potvrđila se kao vrlo važna i pouzdana ISR (Intelligence, Surveillance, Reconnaissance) i C3 (Command, Control, Communications) platforma, što je svakako utjecalo na donošenje odluke o modernizaciji letjelice.

Upravljanje novim Hunterom obavljeno je preko prototipa nove zemaljske postaje "One System", koja bi u skoroj budućnosti trebala biti standardna zemaljska postaja za upravljanje različitim tipovima bespilotnih letjelica koje se rabe za potrebe američkih oružanih snaga. Dostava nove inačice Huntera trebala bi početi početkom iduće godine.

I. SKENDEROVIC

Vox

Vojni izdaci europskih zemalja NATO-a

I "stare" članice NATO-a prošle su razdoblje dubokih promjena i ponekad bolnih tranzicija. Izdvajanja za obranu u "starim" članicama doživjela su velike promjene u zadnjih petnaestak godina

Igor KARJNUŠ

Ovaj članak donosi pregled i analizu vojnih izdataka trinest "starih" europskih članica NATO-a od kraja Hladnog rata (1988.) do zaključno 2004. Njime se zaokružuju prethodni tekstovi o vojnim izdacima u SAD-u i tranzicijskim zemljama, novim članicama NATO-a. Razdoblje nakon završetka Hladnog rata obilježeno je s nekoliko procesa: opći trend opadanja vojnih izdataka, smanjenja vojnog i vojno-industrijskog sektora uopće, te reformama u svrhu prilagođavanja novim sigurnosnim izazovima. Novi strategijski koncept NATO-a iz 1991., revidiran 1999. definira temeljne zadaće Saveza, a između ostalog i:

- prevenciju sukoba i upravljanje krizama,

- partnerstvo, kooperacije i dijalog,
- proširenje,
- kontrolu naoružanja, razoružanje i neširenje,
- održavanje razine vojnih sposobnosti,
- razvoj europske sigurnosti i obrambenog identiteta unutar Saveza
- očuvanje transatlantske veze

Kretanje visine i strukture vojnih izdataka rezultanta je potreba transformacije i modernizacije oružanih snaga, te rastućih pritisaka socijalnih i ostalih proračunskih izdataka u većini europskih zemalja.

Prema najnovijim podacima agencije SIPRI vojni izdaci europskih članica NATO-a (bez tranzicijskih zemalja) u 2004. iznosili su 205,8 milijardi USD, odnosno 20,73% ukupnih svjetskih izdataka za obranu.

Kada se tim izdacima pribroje i vojni izdaci SAD-a, udio NATO saveza u svjetskoj vojnoj potrošnji penje se na čak 67%, odnosno 654 milijarde USD. U strukturi vojnih izdataka za 2004. najviše za obranu izdvaja V. Britanija - 47,4 mlrd. USD ili 23,85%, slijedi Francuska sa 23,24%, nešto dalje Njemačka (17,05%) i Italija (13,97%). Udio ostalih članica Saveza u ukupnoj vojnoj potrošnji promatralih zemalja ne prelazi 5%. Tradicionalno vodeće europske vojne sile, V. Britanija, Francuska i Njemačka zadržavaju svoju premoć i u XXI. stoljeću (barem u onoj mjeri u kojoj su vojni izdaci dobar ekvivalent vojne snage). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Porast suradnje Pentagona sa civilnim sektorom nakon 11. rujna 2001.

U vremenu kad Amerikanci još zbrajaju gubitke zrakoplovne industrije prouzrokovane terorističkim napadima na New York i Washington, jedna mala, gotovo nepoznata kompanija uzdigla se iznad problema i riskantnim poslovanjem s Pentagonom uspjela ostvariti poslovnu dobit kojom bi zadovoljne bile i najveće svjetske zrakoplovne tvrtke

Neven MILADIN

Dramatično smanjenje profita civilnog sektora, bankroti zrakoplovnih kompanija, otkazi tisućama letačkog i zemaljskog osoblja, sve to epilog je katastrofe koja je zadesila Sjedinjene Američke Države nakon 11. rujna 2001. godine. No, istodobno s problemima najvećih zrakoplovnih kompanija nekoliko malih tvrtki istog tipa doživjele su procvat poslovanja unatoč velikim rizicima na koje su svojevoljno pristale. Pentagon je nakon napada na New York i Washington postao stalni korisnik usluga manjih privatnih kompanija potrošivši na njih tijekom 2000. godine 772 milijuna dolara za prijevoz

vojnika i vojne tehnike diljem svijeta, a očekivana potrošnja za ovu godinu je pomalo nevjerljatnih dvije milijarde dolara. Kad se tomu pridodaju i Ujedinjeni narodi i Crveni križ, koji su se također nedavno počeli koristiti uslugama spomenutih zrakoplovnih tvrtki, sasvim je jasno da računica za finansijsku dobit i u teškim vremenima postoji. World Airways, Atlas Air, Omni Air i Evergreen kompanije su koje su pobrale najveći dio finansijskog kolača, no, i među njima ima velikih razlika u radu i dobiti.

World Airways najbolje je iskoristio situaciju na tržištu u protekle četiri godine i postao nezamjenjivi

partner Pentagona za sve vrste zrakoplovnih usluga. Kompanija posjeduje samo 17 aviona i tek 1400 zaposlenih, a ostvaruje čak 80 posto od svih zrakoplovnih poslova za američki obrambeni sektor. U novcu to izgleda ovako: 2000. godine World Airways ostvarivao je promet od 264 milijuna dolara, a prošle 500 milijuna uz nevjerljatan skok cijene dionica na tržištu. Godine 2000. za jednu dionicu World Airwaysa moglo se dobiti samo 55 centi, a četiri godine kasnije cijena je narasla na čak osam dolara po dionici. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Nova dimenzija kineske pomorske moći: nosači zrakoplova

U posljednjih desetak godina i više stalno su pristizale vijesti i nagađanja o namjeri NR Kine da nabavi jedan nosač zrakoplova u sklopu svojih napora koje poduzima u ambicioznom planu stvaranja moćnih oceanskih pomorskih kapaciteta. Po svemu sudeći takve informacije mogle bi biti vrlo skoro i potvrđene

Igor SPICIJARIĆ

Mnogi izvještaji i analize iz proteklog desetljeća sugerirali su da NR Kina ima namjeru obnoviti jedan ili više nosača zrakoplova iz sastava flote bivše velesile - Sovjetskog Saveza ili neke druge zemlje. Također su do ušiju javnosti doprle informacije o kineskom ispitivanju mogućnosti kupnje lakog nosača zrakoplova kod nekog od europskih brodograditelja. Prije nekoliko godina na Zapad je pristigla informacija da su Kinezi već donijeli odluku da sami izgrade dva ili tri nosača zrakoplova na vlastitim navozima i da je vlada već odobrila novac za taj projekt. Unatoč mnoštvu informacija, nijedan

izvještaj do sada nije dobio službenu potvrdu vlade u Pekingu. Upravo zbog te kineske šutnje, projekt kineskog nosača zrakoplova postao je posljednjih mjeseci predmet velikih nagađanja, kako u najbližem kineskom susjedstvu tako i na Zapadu.

Razvoj kineske ratne mornarice u posljednjih desetak godina gotovo da nema usporedivog pandana ni veličinom ni kvalitetom (čak se i Američka ratna mornarica brojčano smanjuje, a novi su brodovi sve skuplji). Logičan slijed u razvoju pomorskih snaga NR Kine je izgradnja nosača zrakoplova.

Ako NR Kina oformi operativnu udarnu skupinu koncentriranu oko

nosača zrakoplova, definitivno će se poremetiti strateška ravnoteža u Tajvanskom prolazu i Južnom kineskom moru. Štoviše, taj projekt je odavno pokrenuo zvona za uzbunu kod kineskih susjeda, posebice u Seulu i Tokiju, ali i u širem području jugoistočne Azije. Nije potrebno posebno isticati da će tako brzona-rastajući kapaciteti i borbene mogućnosti kineske ratne mornarice imati implikacije na promjenu američke vojno-pomorske politike u prostoru azijsko-pacifičkog akvatorija. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Laki nosači zrakoplova klase Kiev (Projekt 1143 Krečjet)

Iako građeni sedamdesetih godina prošlog stoljeća, a više i nisu u operativnoj uporabi, nosači klase Kiev i danas imaju nevjerovatnu kombinaciju naoružanja koja vjerojatno nikada neće biti premašena

Siniša RADAKOVIĆ

Nakon što su se krstarice klase Moskva, unatoč nekim nedostacima, pokazale kao uporabljivi brodovi, osobito u protupodmorničkoj borbi, čelništvo sovjetske ratne mornarice dobilo je dopuštenje da pokrene još kompleksniji projekt - gradnju lakih nosača zrakoplova. Tako je u drugoj polovici šezdesetih godina prošlog stoljeća počeo rad na Projektu 1143, dotad uvjerljivo najvećem brodu koji će se izgraditi u sovjetskim brodogradilištima. Potpuno poštujući tradiciju započetu na klasi Moskva, na ovom su projektu sovjetski projektanti otišli korak daleje napravivši ratni brod s dotad neviđenom kombinacijom naoružanja, koja do danas nije premašena i vjerojatno nikada neće biti.

Iako se radilo o lakinim nosačima zrakoplova, iz čisto političkih razloga dodijeljena im je oznaka taktičkih krstarica s mogućnošću nošenja zrakoplova. Projekt 1143 trebao je dokazati da su sovjetski projektanti i brodograditelji ovladali tehnologijama koje omogućavaju gradnju nosača zrakoplova, te pripremiti sovjetsku ratnu mornaricu za uvođenje velikih nosača zrakoplova. Zbog toga su dobili bitno drukčiju koncepciju od krstarica klase Moskva. Umjesto velike krmene platforme, primjerene prihvatu helikoptera, nosači klase Kiev dobili su klasičnu letnu palubu sposobnu za prihvat i borbenih aviona s mogućnošću okomitog uzljetanja i slijetanja. Projektanti su uz to na

pramacu i velikom nadgrađu našli dovoljno prostora za smještaj raznolikog protubrodskog, protupodmorničkog i protuzračnog oružja.

Kobilica za prvi nosač ove klase - Kiev položena je 21. srpnja

1970. u brodogradilištu "Južni Nikolajev" (Brodogradilište 444) u kojem će izgraditi i sve ostale nosače te klase. Kiev je porinut po nekim izvorima 26., a po drugim 27. prosinca 1972. Nakon dvije i pol godine opremanja u operativnu je uporabu primljen 3. siječnja 1975. u sastavu Sjeverne flote, čiji su brodovi uglavnom djelovali na Atlantiku. Nakon višestrukih kvarova na pogonskom sustavu iz operativne je uporabe povučen 30. lipnja 1993. Iako su ga odredili za rezanje u svibnju 2000., Kiev je prodan jednoj kineskoj tvrtki koja je od njega napravila veliku turističku atrakciju. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Uskrsni otok (kraj XIX. st.)

Tragovi nestale civilizacije

Nikako se ne možemo oslobođiti dojma da krajolici jako nalikuju irskim: smaragdni otok na kraju svijeta!

Dojam se mijenja tek na samoj obali: nigdje na svijetu more nije tako bistro kao kod Uskrsnog otoka...

Jurica MILETIĆ

Uskrsni otok, Rapa Nui, odnosno Isla de Pasqua kako ga zovu na španjolskom, od Čilea kojem politički i administrativno pripada, udaljen je 3700 kilometara i jedno je od najizoliranijih mesta na svijetu. Najbliže kopno mu je otok Pitcairn na kojem se svojedobno iskrcao poručnik Fletcher Christian sa svojim istomišljenicima nakon legendarne pobune na brodu „Bounty“. Od njega ga dijeli „samo“ 2000 kilometara. Otok, i uza nj nekoliko hridina, iznimno je zelen i bogat biljnim pokrovom. Danas na njemu živi nekih 4000 stanovnika, a većina njih se na ovaj ili onaj način bavi turizmom: turisti na nj stižu zrakoplovima koji polijeću iz Čilea, Papeetea na Tahitiju i Sydneya. Samo jednom mjesечно stigne i kakav brod. Nije loše za otok trokutasta oblika koji jedva da ima 170 četvornih kilometara i na kojem su dva ugasla vulkana. Na sam Uskrs godine 1722. taj otok, izgubljen u prostranstvu Tihog oceana, otkrio je nizozemski admiral Jacob Roggeven, a pola stoljeća kasnije posjetio ga je i James Cook.

Zagonetni moai

Otok već stoljećima pljeni pozornost čovječanstva: na njemu su, naime, veliki kameni kipovi zagonetna izraza lica, općepoznati kao moai koji listom zure u neku nedređenu točku. Na cijelom ih je otoku pronadeno tristotinjak, što podignutih, a što pak za podizanje pripremljenih kipova s izduženim glavama i šiljatim nosevima. Njihovo podrijetlo još uvijek nije u potpunosti razjašnjeno, ali zato ima sijaset teorija. Najveći primjeri visoki su od tri do pet metara, ali ima

Pacifički rat

Potkraj XIX. stoljeća na kopnu i prostranstvima Pacifika sukobljavali su se Čile i Peru, koji je pretrpio mnoge poraze, a kad je i admirал peruanske flote Miguel Grau bio ubijen, po sve му се чинило да је Peru pretrpio svoј konačni poraz. Јер, упрано је Grau duže vrijeme odolijevao napadima čileanske ratne mornarice. Čileanskim pokušajima да освоје Peru tad se suprotstavio tek general Andres A. Caceres, на ћelu svojih preostalih vojnika и помоћних postrojbi koje су чинили uglavnom Indijanci. Premda je uspio dobiti нешто vremena, predsjednik Mariano Ignacio Prado je 1879. pod providnom izlikom pobegao iz zemlje. Nakon pobede na moru, Čile je redom zauzimao peruanske luke, а јуžна predgrađa Lime bila su sravnjena sa zemljom. Rat je potrajan četiri godine, а čileanska se vojska, osvojivši neka rudom bogata područja, iz Perua povukla tek 1884. Sve do 1888. Rapa Nui nije svojatala nijedna zemlja. Otok bez rijeka i dobrog sidrišta, sa siromašnim biljnim pokrovom nikoga nije privlačio. Vjerujući da posjeduje veći poljoprivredni potencijal i strateški položaj, te ga je godine anektirao Čile.

ih i koji visinom premašuju 10 metara. Njih petnaestak, koje je po davno načeo Zub vremena, nedavno je restaurirano i poredano na istočnoj strani otoka u uvali zvanoj Poike. „Predvodi“ ih „Putnik“! Tako zovu kip koji je neko vrijeme proboravio kao izložak na svjetskoj izložbi u Osaki u Japanu.

Nakon pet sati leta, iz glavnog čileanskog grada Santiaga, spuštamo se u malu zračnu luku Mataveri - za međunarodni promet otvorenu još 1967. Krater Rano Raraku s moaima bio je vidljiv još iz zrakoplova. Suočeni s njima, uzalud pokušavamo naći bilo kakvo smisleno objašnjenje o njihovom nastanku. Civiliza-

acija koja ih je gradila (ako je i ta postavka točna), nije poznavala ni željezo, ni oružje, a onda je odjednom nestala. Kao da je stigla s nebesa, ili pak s pučine, a onda se istim putem vratila u legendu.

Jedino naselje na otoku zove se Hanga Roa, okruženo pošumljenim terenima. Riječ je o akciji pošumljavanja koju provodi čileanska vlada, pa vjerojatno i njoj zahvaljujući danas na otok stiže sve više turista: trideset tisuća godišnje, u usporedbi sa samo 3000 koliko ih je dolazilo prije dvadesetak godina. Tri četvrtine stanovnika su Polinežani - državljanji Čilea. Većina govori španjolski - ali međusobno se sporazumijevaju

Ključni datumi u povijesti najizoliranijeg otoka na svijetu:

- 300.** na otok stižu Polinezani
- 1722.** Nizozemac Jacob Roggeveen na nj stiže na sam Uskrs
- 1774.** na otoku kratko zastaje James Cook
- 1786.** posjećuje ga francuski istraživač La Perouse
- 1862.** peruanski trgovci robljem otimaju 1400 otočana
- 1863.** velike boginje desetkuju stanovništvo
- 1866.** francuski misionari pokrštavaju preživjele
- 1877.** na otoku živi samo 110 osoba
- 1883.** u "Pacičkom ratu" Čile pobjeđuje Peru i Boliviju
- 1888.** Čile anektira otok
- 1955.** Thor Heyerdahl na otoku obavlja iskapanja
- 1966.** otočani Rapanui postaju državljanima Čilea
- 1967.** otvara se zračna luka Mataveri
- 1973.** otvara se otočni antropološki muzej
- 1978.** Sergio Rapu restaurira Ahu Nau Nau
- 1984.** imenovan prvi otočni guverner
- 1996.** UNESCO otok stavlja na popis svjetske baštine

jezikom koji nazivaju „uskrsnim“ - prvim srodnikom polineziskog.

Preporoditelj Kevin Costner

Hanga Roi je tri i pol tisuće ljudi - 2000 otočana, a ostalo su uglavnom Čileanci, poneki Europljanin, rijetki Amerikanci i još rjedi Japanci, pa čak i jedan Poljak. Pokraj njihovih malenih kuća okruženih mimozama, danas je mnogo više automobila negoli prije dvanaest godina: snimanje filma „Rapa Nui“ s Kevinom Costnerom promijenilo je život otočana u potpunosti - može se čuti na mnogim stranama. Sedamnaest milijuna dolara tad investiranih u otok i njegove stanovnike značilo je i gradnju nekoliko cesta i putova uz koje se danas nižu restorani i pubovi.

Na sjevernoj strani otoka, na plaži Anakena, sve je u znaku drevne legende o kralju koji se zvao Hotu Matua i koji se tamо iskrcao sa svojih šest sinova i utemeljio otočnu civilizaciju. I zato je tamо podignuto sedam moaia, ispred kraljevske palače, a sve je to rekonstruirao prije tridesetak godina arheolog, inače otočanin Sergio Rapu.

Jahanje i konjički sport na otoku su u modi. Uz gotovo četiri tisuće konja, nikako se ne možemo oslobođiti dojma da krajolici jako nalikuju irskim: smaragdni otok na kraju svijeta! Dojam se mijenja tek na samoj obali: nigdje na svijetu more nije tako bistro kao kod Uskršnjeg otoka. Vidljivost je i do pedeset metara, a forme koje je na dnu oblikovala lava i oko kojih se roje jata ribica i riba svih boja i oblika nemoguće je opisati.

Posve neočekivano, na otoku postoji i noćni život. Svaki će vam stanovnik preporučiti bar Te Moana, a kao plesnjak Piriti - naj-in od svih diskoteka. ■

**"Vojna psihologija - priručnik za hrvatske časnike",
Knjiga treća, Zagreb, 2005.**

Objavljanjem treće knjige dovršen je prvi u Hrvatskoj i najobimniji u svijetu priručnik vojne psihologije. U tri knjige priručnik sadrži 51 poglavje (12 više od dosad najobimnijeg u svijetu) u kojima je na ukupno 1760 stranica stručno obrađeno više važnih područja vojne psihologije. U priručniku su iznesene glavne spoznaje o ljudskim psihičkim potencijalima u vojnim uvjetima, kako u bojnim djelovanjima tako i u mirnodopskom vojničkom životu, a djelo je velikog broja hrvatskih psihologa. Urednici su vojni psiholozi Želimir Pavlina i Zoran Komar, nakladnik MORH-ova Služba za odnose s javnošću i informiranje. Treća knjiga priručnika sadrži 13 poglavja i obrađuje dva područja vojne psihologije - Vojnik i uvjeti djelovanja te Psihičko djelovanje na ponašanje u ratu. Na kraju svakog poglavlja je sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku, a knjiga sadrži i Temeljni englesko-hrvatski vojnopsihologički rječnik. Na kraju je kratak životopis svih suradnika te popis slika i tablica, kao i kazalo pojmova.

Prva i druga knjiga priručnika dobro su prihvачene i visokovrednovane, kako od psihološke struke tako i od vojnih stručnjaka, te se rabe kao obvezna stručna literatura u vojnim i civilnim učilištima i sveučilištima, a trećom knjigom napokon je kompletniran priručnik Vojne psihologije.

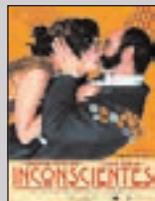

Marija ALVIR

FILMOTeka

Bez svijesti - *Inconscientes* (kino)

- španjolska komedija (110 min.)
- distributer: Dani Euroimagesa u Zagrebu
- redatelj: Joaquín Oristrell
- gl. glumci: Leonor Watling (Alma), Luis Tosar (Salvador), Alex Brendemühl (Leon)

U povodu Dana Euroimagesa u Zagrebu je u dvorani Kinoteke od 30. rujna do 5. listopada prikazano šest europskih filmova koji dosad nisu bili u redovitoj distribuciji. Inače, Euroimages je filmski fond Vijeća Europe i svrha mu je predstavljanje europskoga filma, a Hrvatska mu je pristupila prije tri godine te zasad repertoar Euroimagesa prikazuje pet domaćih kinodvorana - po jedna u Dubrovniku, Splitu i Puli te dvije u Zagrebu.

Kako je na predstavljanju filma rečeno, na najprestižnijem neovisnom filmskom festivalu Sundance 2005. "Bez svijesti" je dobio veliku nagradu žirija. To je očekivano španjolsko osvještenje na hrvatskom repertoaru. Iako smo već naviknuli na iščašeni španjolski humor u filmovima sa seksualnom tematikom, ovaj nas vodi u vrijeme kada se seksualnost promatrala malo staromodnije nego danas. Priča je smještena u Barcelonu 1913. te uz mnoštvo referenci na ondašnje svjetske tokove (primjerice, jedan od likova je u to vrijeme vrlo popularan austrijski psihanalitičar Siegmund Freud) prati razotkrivanje brojnih seksualnih tabua jedne konfuzne obitelji. Tako u stotinjak minuta vrlo brzog i zabavnog filma otkrijemo da je Salvador zaljubljen u svoju trudnu šogoricu Almu, koja je sestra svoga muža Leona, a Salvadorova supruga ustvari više voli žene. Na kraju dolazimo do zaključka da je za sve kriv nitko drugi do Freud koji upravo u Barceloni promovira svoju teoriju o incestu... Izkusni redatelj Oristrell, koji se proslavio kao scenarist za španjolske TV-serijale, osim iznimnih vlastitih režijskih rješenja nije se libio odati počast velikanima svjetskog filma, i to citatima i kopiranjem pa čak i kradom ideja. Tu prije svega mislim na izvrsnu parafrazu Kubrickovog dekadentnog bala pod maskama iz filma "Oči širom zatvorene".

Na kraju još jedna obavijest - uz Dane Euroimagesa predstavljen je i novi uređaj za titlovanje filmova pomoći kojeg ćemo u budućnosti moći gledati i one filmove koji neće prolaziti redovitu distribuciju i titlovanje na filmsku vrpcu.

Leon RIZMAUL

8. listopada 1858. Utemeljena agencija Reuters

Od početka svijeta ljudi su se trudili izmislići što brži način prijenosa vijesti. Koristili su se glasnicima, konjima, dimnim signalima, golubovima pismonošama, ali ta brzina se mjerila u danima ili mjesecima. Tek je sredinom XIX. stoljeća, izumom telegrafa, teoretski postalo moguće u vrlo kratkom roku prenijeti informaciju na neograničenu udaljenost. Odmah su se pojavili ljudi koji su shvatili da se od distribucije novosti može razviti unosan posao. Jedan od njih bio je njemački poduzetnik židovskog podrijetla Paul Julius Reuter. Novinarski zanat je ispeka u rodnoj Njemačkoj i Parizu, a zatim se doselio u London i u neposrednoj blizini burze otvorio agenciju za trgovinu vijestima. Dana 8. listopada 1858. njegova agencija Reuters počela je svakodnevno opskrbljivati vijestima londonske novine. Iste je godine Reuter s gesmom "Slijedite kabel!" otvorio podružnice diljem Europe sve do Rusije, a ubrzo je uslijedio probor i na ostale kontinente. Tako je Reutersova agencija za rekordnih 12 dana prenijela vijest o Lincolnovom ubojstvu preko Atlantika u Europu. Kada se Reuter povukao, tvrtka je zadržala njegovo ime, rabeći za prijenos uvijek najmodernije medije - telefon, radio, telefaks, sve do satelita i interneta.

11. listopada 1927. Prvi zvučni film

Sedma umjetnost - film - u svojoj stoljeće dujoj povijesti imala je nekoliko ključnih prijevlaznih događaja, a jedan od njih bila je pojava zvuka. Već uz prve filmove pojavljivali su se neki zvukovi - u početku su to bile note, pa je ugodaj pojačavan uz klavirsku pratnju, a već 1900. braće Lumiere su patentirali prvi primitivni zvučni sustav. Godina 1906. vrlo je važna za filmsku industriju - otvorena je prva svjetska kinodvorana u Parizu, u SAD-u su napravili prvi crtani film, a francuski izumitelj Eugene Lauste patentirao je u Londonu sustav za istodobno snimanje i reproduciranje zvuka i slike. Ipak, do pojave zvučnog filma prošlo je punih dvadeset godina, a i do tog se došlo na mala vrata. Filmska proizvodna kuća braće Warner zapala je u financijske teškoće pa je posegnula za zvučnim patentom pod imenom Vitafon, koji je već odavno držala u ladići. Prvi zvučni film, "Pjevač jazza", premijeru je doživio 11. listopada 1927. Vrlo popularni bijeli glumac Al Jolson u ulozi crnog jazz pjevača ušao je u povijest pjevajući pjesmu "Suny boy". Potez očajnika spasio je Warnerovu kuću, a tonski film osvojio je svijet i potpuno istisnuo nijemi. Od tada pa do danas producenti neprekidno izmišljaju nove načine snimanja i reproduciranja zvuka, a dolby, prologic, surround samo su neki od standarda bez kojih filmoljupci više ne mogu uživati u filmskim hitovima u kinu pa ni kod kuće.

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Izložba u galeriji "Zvonimir"

U prigodi Dana neovisnosti Republike Hrvatske, 8. listopada, galerija MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, upriličila je izložbu radova sudionika V. likovne radijnice održane u Puli prošle godine. Na tom su već tradicionalnom druženju u organizaciji ZIO HKoV-a "Fran Krsto Frankopan" sudjelovala 34 umjetnika, a rezultat radionice je 77 slika izloženih u MORH-ovoj galeriji. Gost izlagač je pukovnik Tomislav Skender, koji će se predstaviti svojim skulpturama u drvetu.

Izložba se može razgledati do 20. listopada, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati.

Ulez slobodan.

Tajlandska kraljevska garda

Kraljevska palača u Bangkoku još izdaleka daje do znanja da nešto njoj slično na svijetu jednostavno ne postoji. Promatraču se na tren može učiniti da pred sobom vidi brdo slatkisa koje se spustilo s nekog drugog planeta ili, pak, zamak izvezen od svile i zlata. Mnogo se zemaljskim čini sam ulaz, premda visinom dosije i treći kat zdanja. U unutrašnjosti u nebo upereni mnogobrojni tornjići i šiljci nadvili su se nad mnogobrojnim isklešanim i umjetničkim nemanima koje dočaravaju tko zna kakve sve zmajeve i zvijeri. Mural dug stotinu metara prikazuje bojeve životinjskih vladara i borbe s bogovima.

U svakom slučaju, tajlandska kraljevska palača mnogo je više od same palače: taj kompleks zgrada najvažnije je vjersko svetište zemlje, a smaragdni **Buda** utjelovljuje suverenost zemlje. Kad bi Bangkok bio **London**, tamošnja carska palača sjedinjavala bi **Buckinghamsku palaču**, **Westminstersku katedralu**, zgradu **Parlementa** i londonsku tvrđavu **Tower**.

Mnogo zemaljskim doimaju se pripadnici tajlandske kraljevske garde koji je čuvaju. Odore su im uspješna smjesa vojne tradicije Zapada i pojedinosti domaće narodne nošnje. Posebice je zanimljivo pokrivalo za glavu sašiveno od crnog baršuna, a oblikom i krojem neprijeporno tajlandsko. Na vrhu je metalni šiljak u obliku pagode, a sprjeda kokarda u kojoj je mitska ptica garuda.

U posvemašnjoj suprotnosti s kapom je tunika koja je svojim krojem potpuno europska. Kopča se kao tunike koje su se u **Europi** nosile u doba **Napoleonovih** ratovala, dok su na ovratniku kraljevski inicijali. Oznaka čina ne nosi se na ramenima, već na manšetama. Vrcka koja se s desnog ramena spušta na lijevi bok i o kojoj visi mač bogato je ukrašena zlatnim ukrasima, a sam je mač pozlaćen i svojim oblikom oponaša starinsko tajlandsko oružje kojim se moglo sjeći i bosti.

Sva je prilika da su najzanimljivije hlače: mješavina europskih hlača i dimija naziva se *papungh*, a izrađene su od tajlandske svile koja se smatra jednom od najpoznatijih (i najpristupačnijih) na svijetu. Završavaju tik ispod koljena, svojevrsnim manšetama koje su izvezene od svile zlatne boje i sa zlatnim ukrasima. Od pomalo starinskih cipela dijele ih tek bijele čarape, i one sašivene od svile.

Jurica MILETIĆ

www.israeli-weapons.com

Site www.israeli-weapons.com jedan je od onih koje bi svaki zaljubljenik u naoružanje i vojnu tehniku trebao imati u svojim *Favoritesima*. Iako nije službena stranica izraelskog ministarstva obrane ili oružanih snaga (IDF), ipak je riječ o vrlo kvalitetnoj stranici s mnoštvom vrijednih podataka, naravno, isključivo vezanih uz izraelsku vojnu industriju. Nigdje na siteu nije objavljeno tko je vlasnik URL-a, ali treba vjerovati da je to ipak ministarstvo obrane ili neka vladina agencija koja je u vezi s MO. Site je grafički podijeljen na tri dijela, a posjetiteljima je zasigurno najvažniji **Quick Menu** ispod kojeg su linkovi prema vrstama i tipovima naoružanja i tehnike. Nažalost, loša vijest u cijeloj priči je da nema fotogalerije s linkanim slikama, tj. nema mogućnosti downloadanja slika. Šteta, jer je site vrlo kvalitetan i ta stavka još bi mu više podigla rejting. Pogotovo stoga što postoje videomaterijali (ispod linka **Media**). Uz sve što se može vidjeti i pronaći na siteu ističemo kako postoji mogućnost da se prijavite na **Mailing listu** i redovito primate vijesti o novostima u izraelskoj vojnoj industriji. Ukoliko vas to zanima, kažimo tek da **formular** za prijavu nije problematičan. Traži se samo ime i e-mail adresa, a poslije se možete i odjaviti s liste.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Slovačka Republika svoju je neovisnost proglašila:

- A 1. siječnja 1991.
- B 1. siječnja 1993.
- C 1. siječnja 1994.

2. Broj stanovnika Slovačke iznosi:

- A oko 3 milijuna
- B oko 5,5 milijuna
- C oko 8 milijuna

3. Predsjednik Slovačke zove se:

- A Vaclav Havel
- B Ivan Gašparovič
- C Mikulas Dzurinda

4. Izbacite grad *uljez* koji se ne nalazi u Slovačkoj:

- A Košice
- B Brno
- C Žilina

5. Prošle godine Slovačka je stupila u:

- A EU
- B NATO
- C EU i NATO

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr